

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: Фармацевтичний

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

 Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

« 01 » 05 2023 р.

**МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ В ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА
ФАРМАЦІЇ»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма: Управління охороною здоров'я та фармацевтичним
бізнесом

Одеса - 2023

Затверджено:

Засіданням кафедри менеджменту охорони здоров'я
Одеського національного медичного університету

Протокол № 1 від "28" 08 2023р.

Завідувач кафедри Олена РУДІНСЬКА

Розробники:

завідувач кафедри, к.е.н., доц. Рудінська О. В.

професор кафедри, д.е.н., проф. Борш В.І..

професор кафедри, д.е.н., проф. Мартинюк О.А.

доцент кафедри, к.е.н., доц. Кусик Н. Л.

ТЕМА 1.

ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА ФАРМАЦІЇ

Актуальність теми: У період реформування системи охорони здоров'я завданнями управлінців стає не тільки збереження здоров'я нації, а й забезпечення ефективного функціонування й успішності медичних закладів. Заклади охорони здоров'я – це складна соціально-економічна система з матеріальними, фінансовими, трудовими ресурсами, і для її ефективного функціонування потрібне ефективне управління. У наш час нововведення охоплюють усі сфери людської діяльності, особливо сферу охорони здоров'я, радикально впливають на процес господарювання, змінюють соціально-економічні відносини в суспільстві. Неперервні і постійні інновації стають необхідною та природною формою існування будь-якої фірми, забезпечують їй конкурентоспроможність і виживання на ринку. Характерною рисою сучасності є інтенсивне зростання інноваційної активності на міжнародному рівні: збільшуються державні витрати на науково-дослідні розробки, змінюються системи освіти і професійної підготовки спеціалістів, створюються нові наукомісткі галузі, формуються національні інноваційні хаби; формуються системи процесів введення і поширення інновацій, як загалом на медичному ринку, так і в окремих сферах охорони здоров'я та фармації. Отже, інноваційні процеси багатогранно охоплюють зміни які відбуваються в міжнародних масштабах. Інновації — це інструмент впливу на соціально-економічний прогрес розвитку суспільства. Тому інноваціями необхідно не просто керувати, потрібно вибудувати систему інноваційного менеджменту та інноваційної стратегії розвитку, як на рівні окремого закладу охорони здоров'я, так і на рівні госпітального округу, а також на державному та міжнародному рівнях.

Мета: опанування здобувачем вищої освіти теоретичних знань і формування елементів професійних компетентностей щодо управління інноваціями в сфері охорони здоров'я та фармації, а також оволодіння інструментарієм, методиками та прийомами розроблення інноваційних стратегій.

Основні поняття:

1. Поняття та типи інноваційних стратегій в сфері охорони здоров'я та фармації
2. Розроблення і обґрунтування стратегій інноваційного розвитку в сфері охорони здоров'я та фармації
3. Рушійні сили і фактори економічного прогресу для розвитку продуктів та технологій у сфері охорони здоров'я та фармації.
4. Інноваційне підприємництво та управління стартап-проектами в сфері охорони здоров'я та фармації
5. Роль держави в стимулюванні розвитку інновацій в сфері охорони здоров'я

ПЛАН:

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ, НАВИЧОК.

Таблиця 1.

Класифікація інновацій за функціональними ознаками

Класифікаційна ознака	Віз інновації	Зміст інновації
1. Причина виникнення	1.1. Реактивні	Забезпечують виживання фірми або банку як реакція на нові перетворення, що здійснюються конкурентом, щоб бути в змозі вести боротьбу на ринку
	1.2. Стратегічні	Впровадження їх носить випереджувальний характер з метою отримання вирішальних конкурентних переваг на перспективі
2. Предмет та сфера застосування	2.1. Продуктові	Нові продукти та послуги
	2.2. Процесні	Технологія, організація виробництва та управлінські процеси
	2.3. Ринкові	Відкриття нових сфер застосування продукту, а також які дозволяють реалізувати послугу на нових ринках
3. Характер задоволених потреб	3.1. Орієнтування на існуючі потреби	Існуючі сьогодні потреби, які задоволені повністю чи частково
	3.2. Орієнтування формування нових потреб	Потреби на перспективу, які можуть виникнути під впливом факторів, що змінюють смаки та інтереси людей, їх запити тощо.

Таблиця 2.

Характеристики віолентів за стадіями еволюційного розвитку

Ознаки стані	Еволюція фірм-віолентів		
	«Горді ЛЬВИ»	«Могутні СЛОНИ»	«Неповоротливі БЕГЕМОТИ»
Тривалість перебування на стадії	До 10 років	Десятиліття	Кілька років
Зростання компанії та його стійкість	Швидкий, але нестійкий	Середній, але стійкий	Відсутнє
Диверсифікація (проникнення в інші підгалузі та галузі)	Слабка	Широка	Надмірно широка
Інноваційна активність	Лідер з низки напрямків	Лідер за 1-2 напрямками	Наростання технологічного відставання
Розміри фірм	Великі	Особливо великі	Зберігають великі розміри
Наявність мережі зарубіжних філій	Невелика мережа	Велика мережа	Мережа розпадається
Динамізм розвитку та його стійкість	Високий, але не дуже стійкий	Середній, але стійкий	Низький
Типова стратегія, тактика та метод	Метод «зростання, що самоприскорюється»	Тактика «спритного другого»	Дезінвестиції
Прагнення бути першим	Є завжди	Не обов'язково	Відсутнє
Ступінь отримання	Невисока	Максимальна	Мала

користі від інновацій			
Витрати на НДДКР	Великі	Великі	Малі
Характер конкуренції	Агресивний	Нішевий	Пасивний
Потенціал зростання сегментів ринку	Великий	Середній	Низький

Таблиця 3.

Аналіз інноваційних стратегій

Тип інноваційної поведінки	Характеристика
Віоленти	Великосерійне масове виробництво; великий капітал: освоєна технологія; широке коло споживачів; середня якість, середня ціна
Комутанти	Задовольняє індивідуальні потреби; дрібний та середній бізнес; висока якість для конкретного споживача: гнучкість
Патенти	Висока якість, висока ціна: вузька спеціалізація: задоволення короткочасних потреб
Експлеренти	Дрібні компанії: високий рівень ризику: високий інноваційний потенціал; можливість отримання надприбутків

Таблиця 4

Характеристики підприємств на кшталт стратегічного конкурентного інноваційного наказу

Параметр	Тип конкурентної поведінки			
	Віоленти	Патенти	Експлеренти	Комутанти
	Тип компанії			
	«ЛЬВИ», «СЛОНИ», «БЕГЕМОТИ»	«ЛИСИ»	«ЛАСТІВКИ»	«МИШІ»
1	2	3	4	5
Рівень конкуренції	Високий	Низький	Середній	Середній
Новизна галузі	Нові	Зрілі	Нові	Нові, зрілі
Обслуговуються потреби	Масові, стандартні	Масові, нестандартні	Інноваційні	Локальні
Профіль виробництва	Масове	Спеціалізоване	Експериментальне	Універсальне дрібне
Розмір компанії	Великі	Великі, середні та дрібні	Середні та дрібні	Дрібні
Стійкість компанії	Висока		Низька	
Витрати на НДДКР	Високі	Середні	Високі	відсутні
Фактори сили у конкурентній боротьбі, переваги	Висока продуктивність	Пристосованість до особливого ринку	Випередження до нововведень	Гнучкість
Динамізм розвитку	Високий	Середній	Високий	Низький
Витрати	Низькі	Середні	Низькі	
Якість продукції	Середнє	Висока	Середнє	
Асортимент	Середній	Вузький	Відсутнє	Вузький
Тип НДДКР	Поліпшувачий	Пристосувальний	Проривний	Відсутнє
Збутова мережа	Власна чи контрольована		Відсутнє	
Реклама	Масова	Спеціалізована	Відсутнє	

Таблиця 5.

Класифікація інновацій в охороні здоров'я

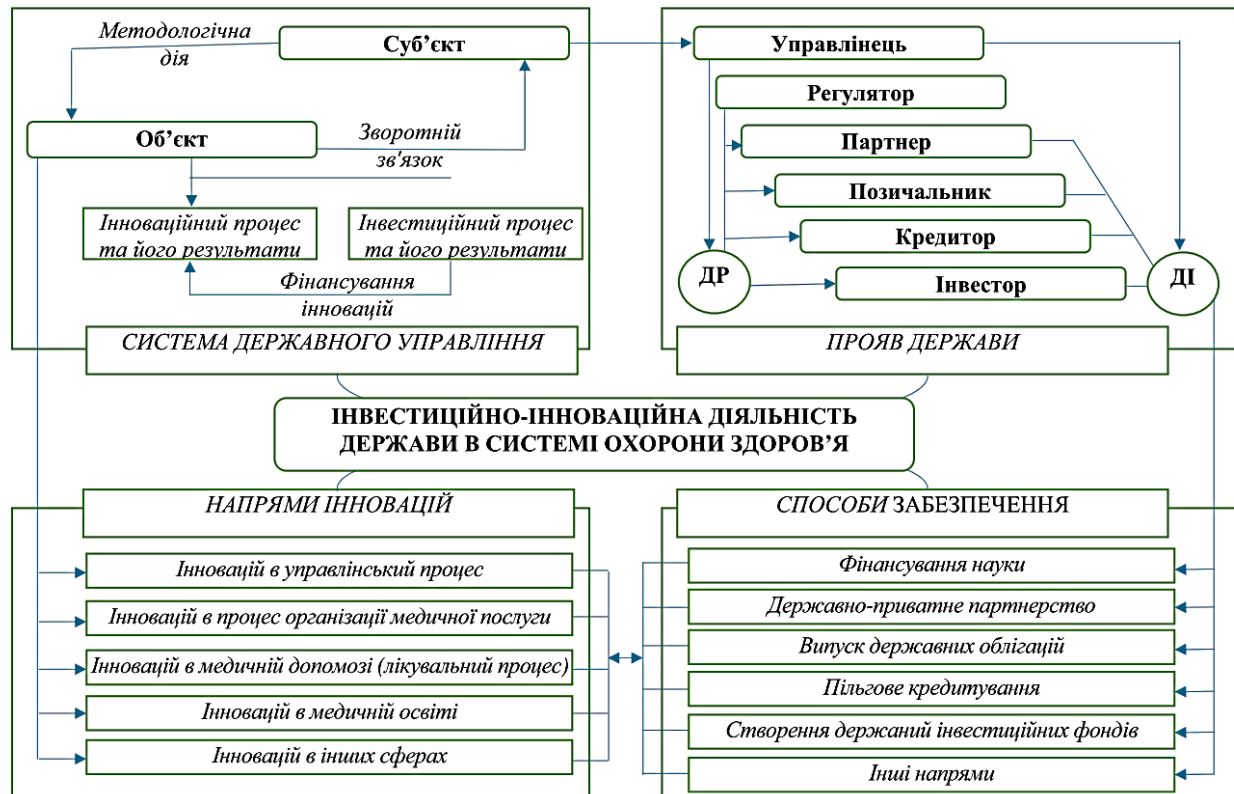
1. Характер потреб, що задовольняються		
задовольняючі існуючі потреби		створюють нові потреби
2. Роль у лікувальному процесі		
забезпечуючі інновації		медичні інновації
у сфері організації охорони здоров'я, підготовки медичного персоналу, засобів діагностики, засобів моніторингу захворювань, фармацевтики, виробництва засобів медичного призначення		у сфері профілактики захворювань, діагно-стичні, пов'язані з винаходом нових способів діагностики, у хірургічній техніці, у сфері консервативного лікування, впровадження нанотехнологій в лікувальний процес та інші
3. Сфера прояву		
продуктові	процесні	маркетингові
нові послуги охорони здоров'я	нові методи, способи і засоби діагностики, лікування і профілактики захворювань	нові прийоми і методи маркетингового супроводу послуг охорони здоров'я
організаційно-управлінські		Економічні
нові методи організації праці медичного персоналу, організації прийому пацієнтів, схеми і методи управління і т. д.		тобто такі, що забезпечують впровадження сучасних методів планування, фінансування, стимулювання і аналізу діяльності установ охорони здоров'я
Інформаційно-технологічні		Соціальні
спрямовані на автоматизацію процесів збору, обробки, аналізу інформаційних потоків у сфері охорони здоров'я		спрямовані на підвищення доступності послуг охорони здоров'я для населення
4. Міра (ступінь) новизни		
радикальні	принципово нові послуги охорони здоров'я, методи і засоби лікування	
революційні	пов'язані з появою нових методів (способів, прийомів) профілактики, діагностування та лікування на базі наявних препаратів (устаткування) або нових комбінацій їх застосування	
інкрементальні	використання нових лікарських засобів і технічних систем), конку-рентоздатні (за ціною і основними параметрами медичної ефективності)	
5. Сила дії		
точкові	системні	
реалізовується в масштабах установи охорони здоров'я	реалізовуються в масштабах тієї або іншої системи охорони здоров'я	
6. Характер прояву ефекту для установи охорони здоров'я		
той, що запізнюється	своєчасний	випереджаючий
7. Пріоритетність і специфіка впровадження		
інновації-лідери	інновації-послідовники	інновації такі, що «терплять»
8. Терміни корисного використання		
до 1 року	від 1 року до 5 років	понад 5 років
9. Джерело ініціації інновації		
ініційовані вище стоячими органами управління		ініційовані установами охорони здоров'я

Таблиця 6.

Опір інноваціям в системі охорони здоров'я

Вид опору	Характеристика
Внутрішній	це небажання або повна відмова брати участь в інноваційному процесі з боку структурно-функціональних підрозділів закладу, керівників різних рівнів і медичних працівників. Такий різновид опору інноваціям має як усвідомлений, так і неусвідомлений характер і залежить від багатьох факторів, наприклад: 1) характер управління, зокрема, виконання таких функцій, як планування і контроль; 2) рівень розвитку комунікацій та збору інформації; 3) професійна підготовка медичних працівників та параклінічних (адміністративних) підрозділів закладу.
Зовнішній	Будь-який заклад завжди діє в оточенні інших суб'єктів публічного і приватного права, ринку і відчуває певний вплив на свою діяльність. Постачальники, пацієнти, посередники, органи державного управління, громадські організації, конкуруючі заклади і підприємства — всі вони так чи інакше впливають на діяльність окремо взятого закладу. У період

здійснення інновацій та впровадження нововведень такий вплив часто може переходити в тиск і опір внаслідок того, що стратегічні нововведення неодмінно зачіпають інтереси всіх суб'єктів, які перебувають у взаємовідносинах із закладом.

умовні позначення др-державне регулювання; ді- державне інвестування
Рис. 1. складові інноваційно-інвестиційної діяльності держави в системі оз.

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / РЕФЕРАТИВ:

Обов'язкова доповідь, яка супроводжується презентацією, на практичному занятті із демонстраційними матеріалами (в Microsoft PowerPoint або Microsoft Word) на 7 - 10 хвилин. Презентація повинна містити не менше 7 - 10 слайдів (кількість слайдів не має жорсткого обмеження, вона залежить від специфіки обраної теми).

В презентації необхідно надати короткий опис загальної проблеми в контексті визначеної теми, розкрити головні елементи обраної теми, навести приклади, узагальнити результати, зробити висновки, надати список використаних джерел (за необхідністю).

1. Вплив продуктових та процесних інновацій на розвиток виробничих систем
2. Сучасний стан розвитку фундаментальної та прикладної науки в Україні
3. Особливості етапу освоєння виробництва інноваційних продуктів
4. Світові тенденції здійснення інноваційної діяльності.
5. Сутність класичних інноваційних теорій та свідчення їх реалізації
6. Теорії технократичного суспільства : наслідки реалізації в розвинених країнах
7. Теорія інтелектуальних технологій: сутність, особливості, приклади реалізації
8. Інтелектуалізація суспільства та її вплив на розвиток економіки
9. 4. Інноваційний напрямок розвитку економіки : сутність, складові, умови реалізації
10. Перспективи формування в Україні інноваційної економіки
11. Інноваційна економіка: сутність, динаміка формування , соціальні та політичні наслідки
12. Наведіть класифікацію проектів які можуть бути створені в галузі охорони здоров'я.
13. Наведіть види діяльності у сучасному бізнесі, які можна віднести до проектно-орієнтованих видів в галузі охорони здоров'я.
14. Охарактеризуйте проекти, які Ви найчастіше здійснюєте у своєму житті чи професійній діяльності.
15. Перелічіть міжнародні асоціації та організації, що займаються стандартизацією проектної діяльності у світі.
16. Розкрийте зміст управління проектами в сучасних умовах галузі охорони здоров'я.
17. Назвіть основні причини, що обумовили виокремлення проектного менеджменту у спеціальну сферу діяльності, які особливості притаманні галузі охорони здоров'я
18. Опишіть функції проектного менеджменту для галузі охорони здоров'я.
19. Системне управління організацією як процес об'єднання функціонального, процесного та ситуаційного підходу для закладів системи охорони здоров'я
20. Опишіть які існують типи підприємницької поведінки для закладів системи охорони здоров'я
21. Надайте характеристику міжнародних установ з питань управління проектами.

3. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Усне опитування:

1. Сутність поняття «інновація». Класифікація новацій, інноваційних п Управління інноваційним розвитком в сфері охорони здоров'я та фармації.
2. Типи інноваційних стратегій і порядок їхньої розробки.
3. Методи і засоби системи управління інноваціями в сфері охорони здоров'я та фармації.
4. Розробка і обґрунтування можливий стратегії інноваційного розвитку в сфері охорони здоров'я та фармації.
5. Формування стратегічного простору для розвитку підприємств в умовах динамічного середовища.
6. Роль держави в стимулюванні інновацій.

7. Державна інноваційна політика.
8. Способи державного впливу на ефективність інноваційних механізмів.
9. НТП та розвиток продуктів і технологій в сфері охорони здоров'я та фармації.
10. Сутність і критерії економічного прогресу.
11. Підкресліть характерні особливості комерційної структури (лікувального закладу).
12. Зазначте особливості групової медичної практики.
13. Назвіть джерела ідеї підприємницької діяльності.
14. Яким вимогам має відповідати зовнішня реклама у комерційній медичній структурі.
15. Визначте основні внутрішні фактори, що впливають на успішність підприємницької діяльності.
16. Дайте визначення поняття стартапу в сфері ОЗ
17. Охарактеризуйте поняття масштабованості. Чому це так важливо для стартапу?
18. Назвіть основні етапи розвитку стартапу. Як ви думаєте, який з них є найскладнішим і чому? Дайте визначення поняттю стартап-екосистеми.
19. Які гравці є ключовими для стартап екосистеми?
20. Охарактеризуйте українську стартап-екосистему в сфері охорони здоров'я

Тестування:

1. Інновація - це:
 - 1) продукт інтелектуальної діяльності людей, оформлений результат фундаментальних, прикладних чи експериментальних досліджень у будь-якій сфері людської діяльності, спрямований на підвищення її ефективності.
 - 2) встановлення невідомих раніше об'єктивних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу;
 - 3) кінцевий результат інноваційної діяльності, що знайшов втілення у вигляді нового або вдосконаленого продукту, впровадженого на ринку, нового або удосконаленого технологічного процесу, що використовується в практичній діяльності або в новому підході до соціальних послуг;
 - 4) сукупність авторських та інших прав на результат інтелектуальної діяльності.
2. Процес уведення новацій на ринок називають:
 - 1) інноваційним лагом;
 - 2) дифузією;
 - 3) науково-технічним прогресом;
 - 4) комерціалізацією.
3. Державної підтримки потребують:
 - 1) продуктові інновації;
 - 2) поліпшуючі інновації;
 - 3) базові інновації;
 - 4) псевдоінновації.
4. Вкажіть на взаємозв'язок між поняттями «нововведення» та «новація»:
 - 1) це тотожні, рівнозначні поняття;
 - 2) «нововведення» є ширшим поняттям, ніж «новація»;
 - 3) новація стає нововведенням після її впровадження у практичну діяльність у вигляді нового продукту, процесу тощо;
 - 4) нововведення стає новацією після його впровадження у практичну діяльність у вигляді нового продукту, процесу тощо.

5. Фірми-комутанти – це:

- 1) фірми з «силовою стратегією», які володіють високим рівнем освоєння технології, займаються масовим випуском продукції для широкого кола споживачів, які пред'являють «середні вимоги» до якості і задовольняються середнім рівнем цін;
- 2) фірми, які створюють інновації для потреб вузького сегмента ринку. Задовольняють потреби, сформовані під дією моди, реклами та інших засобів, діють на етапах росту обсягів випуску продукції і водночас на стадії падіння винахідницької активності;
- 3) фірми, які використовують інновації, створені іншими, надаючи їм індивідуальних особливостей, пристосовуючись до невеличких за обсягами потреб конкретного клієнта. Зазвичай це дрібні фірми, які використовують інновації на стадії їх старіння;
- 4) фірми, які спеціалізуються на створенні нових або радикальній зміні старих сегментів ринку. Їх називають «піонерськими організаціями», тому що вони діють в межах етапу максимальної винахідницької активності.

6. Фірми-експлеренти – це:

- 1) фірми з «силовою стратегією», які володіють високим рівнем освоєння технології, займаються масовим випуском продукції для широкого кола споживачів, які пред'являють «середні вимоги» до якості і задовольняються середнім рівнем цін;
- 2) фірми, які створюють інновації для потреб вузького сегмента ринку. Задовольняють потреби, сформовані під дією моди, реклами та інших засобів, діють на етапах росту обсягів випуску продукції і водночас на стадії падіння винахідницької активності;
- 3) фірми, які використовують інновації, створені іншими, надаючи їм індивідуальних особливостей, пристосовуючись до невеличких за обсягами потреб конкретного клієнта. Зазвичай це дрібні фірми, які використовують інновації на стадії їх старіння;
- 4) фірми, які спеціалізуються на створенні нових або радикальній зміні старих сегментів ринку. Їх називають «піонерськими організаціями», тому що вони діють в межах етапу максимальної винахідницької активності.

7. Фірми-віоленти – це:

- 1) фірми з «силовою стратегією», які володіють високим рівнем освоєння технології, займаються масовим випуском продукції для широкого кола споживачів, які пред'являють «середні вимоги» до якості і задовольняються середнім рівнем цін;
- 2) фірми, які створюють інновації для потреб вузького сегмента ринку. Задовольняють потреби, сформовані під дією моди, реклами та інших засобів, діють на етапах росту обсягів випуску продукції і водночас на стадії падіння винахідницької активності;
- 3) фірми, які використовують інновації, створені іншими, надаючи їм індивідуальних особливостей, пристосовуючись до невеличких за обсягами потреб конкретного клієнта. Зазвичай це дрібні фірми, які використовують інновації на стадії їх старіння;
- 4) фірми, які спеціалізуються на створенні нових або радикальній зміні старих сегментів ринку. Їх називають «піонерськими організаціями», тому що вони діють в межах етапу максимальної винахідницької активності.

8). Розрізняють наступні організаційні форми прямих методів державного управління інноваціями:

- 1) патентно-ліцензійна та антитрестівська;
- 2) науково-технічна та інноваційно-венчурна;
- 3) адміністративно-відомча та програмно-цільова;
- 4) податково-пільгова та контрактна.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна:

1. Мартинюк О. А. Інноваційні технології в системі управління підприємствами в умовах динамічного середовищ: монографія. Миколаїв: ФОП Швець В.М., 2017. – 540 с.
2. Копитко М. І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с.
3. Безгін К. С., Клименко Ю.М. Управління інноваціями: Навчальний посібник. Заг. ред. К.С. Безгіна. Вінниця: ДонНУ, 2017. 207с.
4. Борщ В.І. Управління закладами охорони здоров'я. Херсон : Олди-плюс, 2020. 391 с.
5. Основи менеджменту та маркетингу в медицині: навчальний посібник / В.Г. Шутурмінський, Н.Л. Кусик, О.В. Рудінська. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 176 с.
6. Кусик Н.Л. Реформування системи фінансування охорони здоров'я в умовах трансформації національної економіки. Трансформаційні процеси в економіці: конкурентоспроможність та інституційна база управління на різних рівнях ієрархії: монографія / за ред. Ніценка В.С. Одеса: Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2016. 507 с.
7. Микитюк П. П. Інноваційна діяльність: навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закладів /П.П. Микитюк, Б. Г. Сенів; Мво освіти і науки України, Тернопільський нац. економічний ун-т. – К. : Центр учбової літератури, 2019. 392 с.
8. Стадник В. В. Йохна М. А. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: навч. Посібник. Хмельницький: ХНУ, 2016. 327 с.
9. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.

Додаткова:

1. Баєва О.В., Чебан В.І. Економіка та підприємництво в охороні здоров'я: навчальний посібник. Чернівці: БДМУ, 2013. 360 с.
2. Економіка охорони здоров'я: підручник / В.Ф. Москаленко, О.П. Гульчій, В.В. Таран та ін.; під ред. В.Ф. Москаленка. Вінниця: Нова Книга, 2010. 288 с.
3. Ждан В.М., Голованова І.А., Краснова О.І. Економіка охорони здоров'я: навчальний посібник. Полтава, 2017. 114 с.
4. Основи менеджменту і маркетингу в медицині: навчальний посібник. Єрошкіна Т.В., Татаровський О.П., Полішко Т.М., Борисенко С.С. Донецьк: РВВ ДНУ, 2012. 64 с.
5. Мартинюк О.А. Обґрунтування імперативів інноваційних технологій управління як фактору динамічного розвитку підприємства. Причорноморські економічні студії. 2017. Вип 19. С. 68-73.
6. Менеджмент та адміністративне управління: навчальний посібник /О.А. Мартинюк, Н.І. Серебряннікова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 540 с.
7. Мартинюк О.А. Створення соціально-економічного механізму охорони здоров'я як соціального аспекту сталого розвитку держави. Перспективи інвестиційних рішень в бізнесі та управлінні проектами: матер. міжнар.наук.-практич. конф. (15-16.10 2015 р., м. Одеса). Міжнародний гуманітарний університет. Одеса: Фенікс, 2015. 144 с. С. 41-45.
8. Мартинюк О. А. Ключові проблеми сфери охорони здоров'я в Україні. Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції « Глобальне управління: теорія та практика». Афіни: Євро-Середземноморська Академія мистецтв і наук, 2015. 176 с. С. 98-103.
9. Мартинюк О.А. Курдибанська Н.Ф. Впровадження системи управління якістю в медичних закладах. Причорноморські економічні студії. 2016. - №6. С. 75-79.

10. Кусик Н.Л., Гузь Д.О., Буслаєва Г.В. Розділ 26. Індустрія охорони здоров'я: міжнародний досвід створення медичних туристичних кластерів / Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Випуск 4 / за ред. Л.О. Волощук, Є.І. Масленнікова. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 524 с.
11. Охорона здоров'я України: стан, проблеми, перспективи: спеціалізоване видання / В.В. Лазоришинець, Н.О. Лісневська, Л.Я. Ковальчук та ін. Київ, 2014. 608 с.
12. Попченко Т.П. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення: аналітична доповідь. Київ: НІСД, 2012. 96 с.
13. Рудінська О.В., Яроміч С.А. Корпоративний менеджмент: навчальний посібник. Київ: КНТ, Ельга-Н, 2008. 416 с.
- 14.
15. Попченко Т.П. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення: аналітична доповідь. Київ: НІСД, 2012. 96 с.
16. Рудінська О.В., Яроміч С.А. Корпоративний менеджмент: навчальний посібник. Київ: КНТ, Ельга-Н, 2008. 416 с.
17. Управління підприємницькою діяльністю в галузі охорони здоров'я: монографія / О.В. Баєва, М.М. Білинська, Л.І. Жаліло та ін.; за ред. О.В. Баєвої, І.М. Солоненка. Київ: МАУП, 2007. 376 с.

Електронні інформаційні ресурси:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int .
2. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statreports.html>.
3. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int.
4. Лабораторія проблем економіки та управління в охороні здоров'я. URL: www.med122.com.
5. Медичний світ: професійна газета. URL: www.medsvit.org.
6. Медична інформаційна система: офіційний веб-сайт компанії Мед-експерт. URL: <http://medexpert.ua/ua/medichnij-zaklad/31-medichnij-zaklad/pro-rynku-v-iznoho-medychnoho-turyzmu-v-ukraini>.
7. Медико - правовий портал. URL: <http://103-law.org.ua>.
8. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>.
9. Міністерство соціальної політики України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/main/Pro-ministerstvo.html>.
10. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nsszu>.
11. Національна академія медичних наук України. URL: www.amnu.gov.ua.
12. Український медичний часопис: медичний журнал. URL: www.umj.com.ua.
13. Українська Медична Рада. URL: <http://www.medicalcouncilukraine.org>.

ТЕМА 2. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА ФАРМАЦІЇ

Мета: опанування здобувачем вищої освіти теоретичних знань і формування елементів професійних компетентностей щодо управління інноваціями в сфері охорони здоров'я та фармації, а також оволодіння інструментарієм, методиками та прийомами розроблення інноваційних стратегій.

Основні поняття:

1. Суть інноваційних проектів в сфері охорони здоров'я та методи мультипроектного управління і критерії формування послідовності проектів.
2. Міжнародні і національні стандарти по управлінню проектами.
3. Методологія аналіз інноваційних проектів.

ПЛАН:

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ, НАВИЧОК.

Таблиця 1.

Класифікація інноваційних проектів

Класифікаційні ознаки	Види проектів	Характеристики
1	2	3
За тривалістю	Короткострокові	Тривалістю до 1 року.
	Середньострокові	Тривалістю 1–3 роки.
	Довгострокові	Тривалістю понад 3 роки.
За ступенем новизни	Першопрохідці	Технологія отримання результату є новою для команди проекту
	Повторювані	Команда попередньо реалізовувала схожий проект
	Стандартні	Команда періодично реалізує подібні проекти, найчастіше такі проекти являють собою поточну діяльність підприємства
	Унікальні	Технологія одержання результату є абсолютно новою для практики реалізації проектів
За галузевою відповідністю	Промислові	Пов'язані із введенням в експлуатацію промислового об'єкта
	Будівельні	Проекти будівництва будинків і споруд промислового, житлового, соціально-культурного призначення
	Транспортні	Проекти, пов'язані зі створенням, купівлею, обслуговуванням транспортних засобів, розширенням транспортної інфраструктури
	У сфері освіти	Проекти соціальної спрямованості, пов'язані із комплексом надання освітніх послуг, включаючи професійне навчання і перекваліфікацію персоналу
	У сфері торгівлі	Комерційні проекти, пов'язані зі створенням і функціонуванням торговельної інфраструктури
	Комплексні	Багатофункціональні проекти, що містять комплекс заходів різногалузевих напрямів
За характером залучених учасників	Міжнародні	Складні, масштабні проекти із залученням міжнародних організацій або іноземних учасників
	Національні (міжрегіональні)	Складні, середні проекти, пов'язані з розвитком національної економіки
	Регіональні	Середні проекти регіонального рівня
	Галузеві	Різноманітні багатофункціональні проекти, що охоплюють інтереси однієї галузі
	Корпоративні	Різноманітні проекти, спрямовані на досягнення корпоративного ефекту
	Проекти підприємства	Малі і середні проекти різного спрямування, що реалізуються в межах одного підприємства

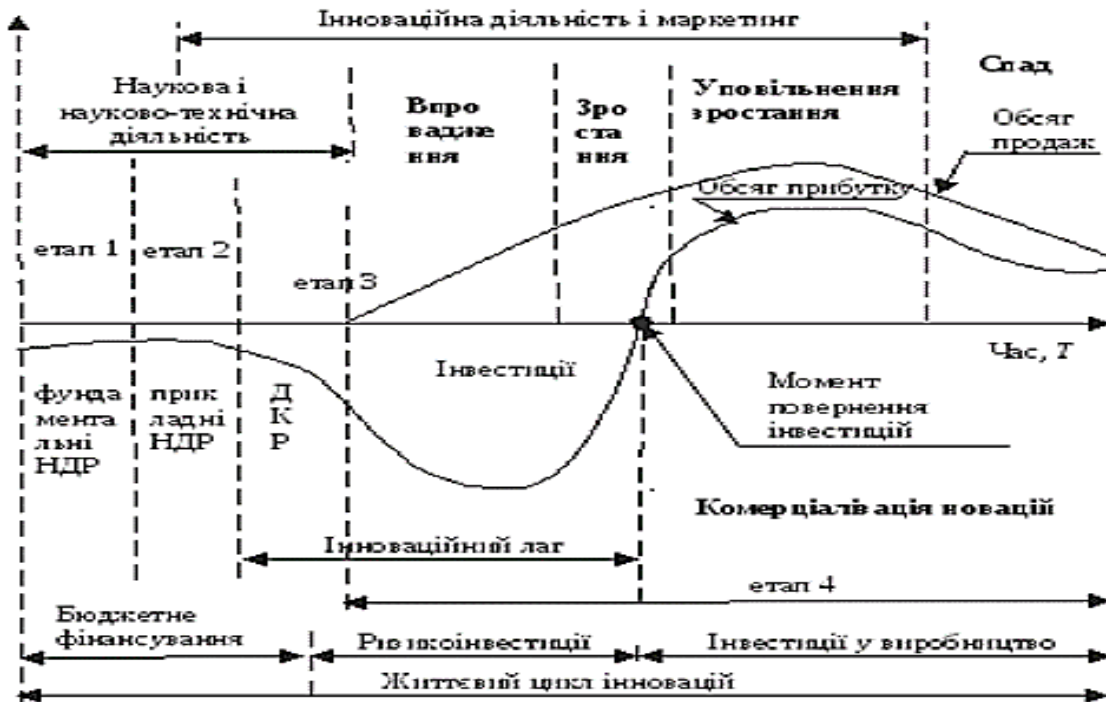

Рис. Життєвий цикл інновації

Методи мультипроектного управління і критерії формування послідовності проектів

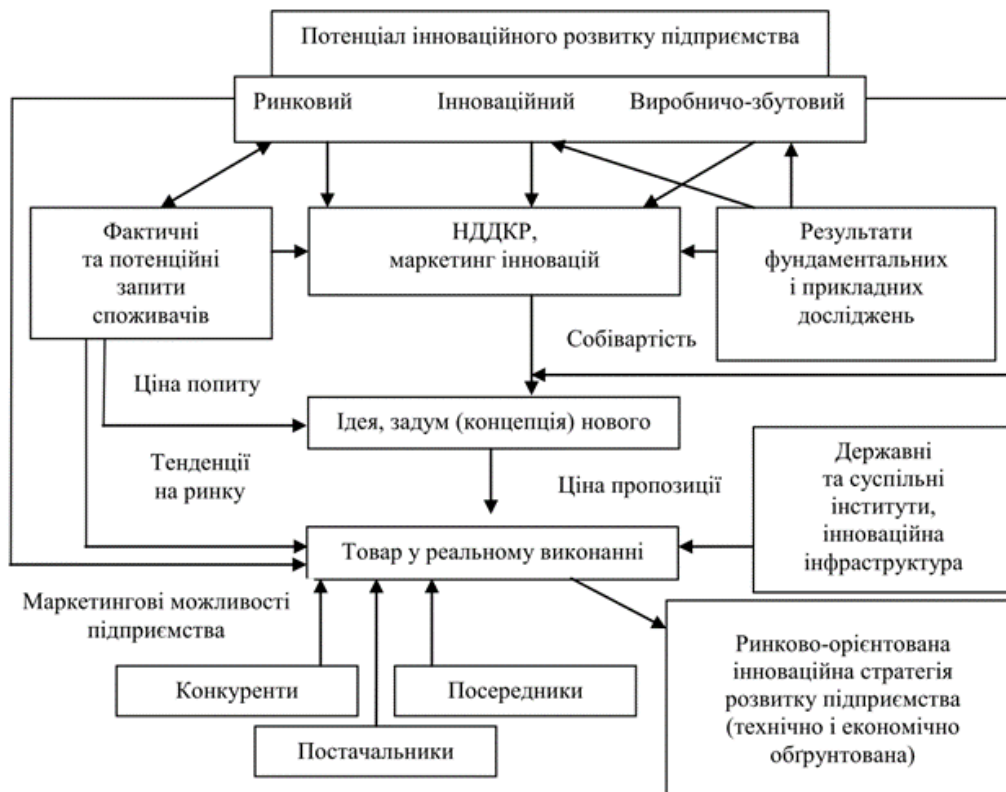

Рис. Узагальнена схема формування ринково-орієнтованої інноваційної стратегії розвитку підприємства

Міжнародні і національні стандарти по управлінню проектами.

Рис. Види інноваційного процесу

Рис. Чинники що впливають на інноваційний процес

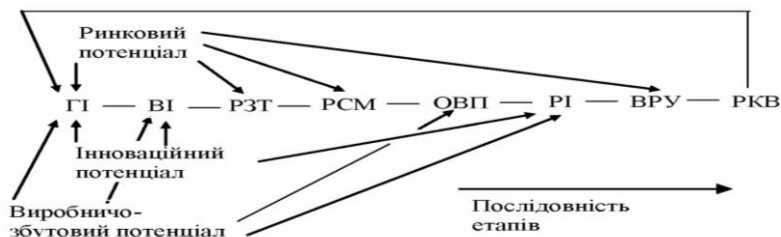

Рис. Послідовність інноваційного процесу

Методологія аналіз інноваційних проектів.

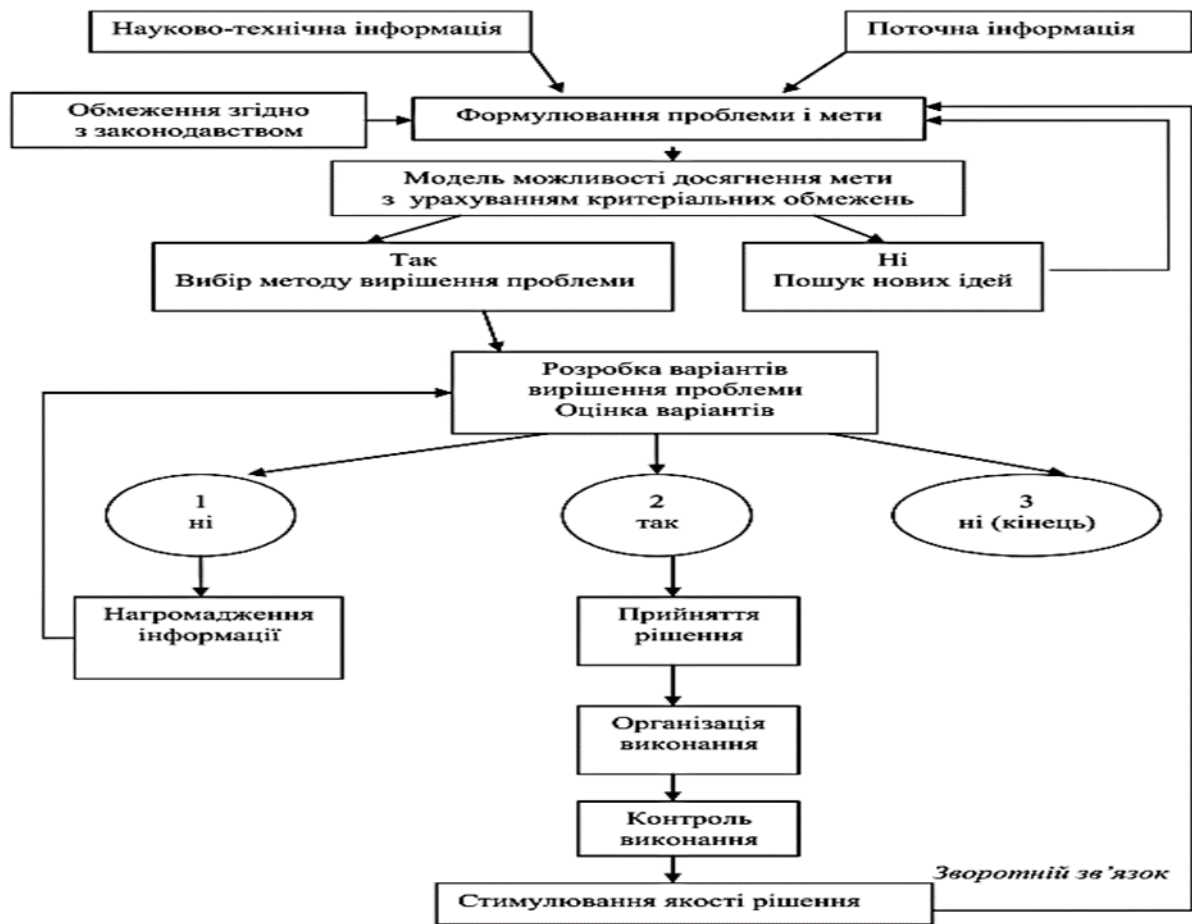

Рис. Блок-схема проектування розробки прийняття рішення

Рис. Основні складові успіху інноваційного проекту

3. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Усне опитування:

1. Що таке інноваційна стратегія?
2. . Які завдання вирішуються у процесі розробки інноваційної стратегії?
3. . Що передбачає «піонерна» стратегія або стратегія технологічного лідерства?
4. . Що передбачає стратегія «ранніх послідовників»?
5. Що передбачає стратегія «пізніших послідовників»?
6. . Які є види інноваційних стратегій?
7. . Які характеристики притаманні захисним інноваційним стратегіям?
8. . Які характеристики притаманні наступальним інноваційним стратегіям?
9. . Які імпульси сприяють вибору інноваційної стратегії?
10. . Які критерії необхідно враховувати для формування ефективної інноваційної стратегії?
11. . Які є етапи розробки інноваційної стратегії?
12. . Які є етапи інноваційної стратегії за сферами діяльності підприємства?
13. Охарактеризуйте узагальнену схему формування ринково-орієнтованої інноваційної стратегії розвитку підприємства.
14. Які є рівні формування (розробки) інноваційної стратегії підприємства?
15. . Що таке тактика інноваційного менеджменту?
16. Що таке франчайзинг?
17. Що таке аутсорсинг?
18. . Що таке управлінське рішення в інноваційному менеджменті?
19. . Які є види управлінських рішень в інноваційному менеджменті?
20. . Які ставляться вимоги до рішень в інноваційному менеджменті?
21. . Охарактеризуйте склад основних рішень за функціями інноваційного менеджменту.
22. Охарактеризуйте процес прийняття та реалізації управлінських рішень у сфері інноваційної діяльності.
23. . Які є підходи до розрахунку ефекту від прийняття рішень в інноваційному менеджменті?
24. Охарактеризуйте модель економічного обґрунтування інноваційних рішень.
25. Які є вимоги до процесу розробки управлінського рішення у сфері інноваційного менеджменту?
26. Як відбувається організація процесу розробки рішення у сфері інноваційного менеджменту?
27. Охарактеризуйте блок-схему проектування процесу розробки рішення у сфері інноваційного менеджменту.
28. . Які є концепції управління інноваційним підприємством?
29. . Що передбачає концепція ощадного управління?
30. . Що передбачає концепція комплексного управління якістю?
31. . Що передбачає концепція реінжинірингу?
32. . Що передбачає концепція менеджменту змін?
33. Що передбачає концепція бенчмаркінгу?
34. . Що передбачає концепція управління бізнес-часом?
35. . Що передбачає концепція ефективного обслуговування клієнта?
36. . Що передбачає концепція комп'ютерно-зінтегрованого виробництва?

Тестування:

1. Новація - це:

- 1) продукт інтелектуальної діяльності людей, оформлений результатом фундаментальних, прикладних чи експериментальних досліджень у будь-якій сфері людської діяльності, спрямований на підвищення її ефективності.
- 2) встановлення невідомих раніше об'єктивних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу;
- 3) кінцевий результат інноваційної діяльності, що знайшов втілення у вигляді нового або вдосконаленого продукту, впровадженого на ринку, нового або удосконаленого технологічного процесу, що використовується в практичній діяльності або в новому підході до соціальних послуг;
- 4) сукупність авторських та інших прав на результат інтелектуальної діяльності.

2. Життєвий цикл інновацій — це:

- 1) проміжок часу від створення до поширення новації;
- 2) проміжок часу від зародження ідеї, створення новинки та її практичного використання до моменту зняття з виробництва;
- 3) проміжок часу від зародження ідеї до створення нововведення;
- 4) проміжок часу, на протязі якого існує попит на продукт, в якому втілена дана інновація.

3. Яке з наведених визначень відповідає функціональному підходу до інноваційного менеджменту:

- 1) інноваційний менеджмент — це самостійна галузь економічної науки і професійної діяльності, спрямована на формування та забезпечення досягнення будь-якою організацією інноваційних цілей шляхом раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів;
- 2) інноваційний менеджмент — це один із напрямків стратегічного управління;
- 3) інноваційний менеджмент — система управління економічним розвитком суспільства;
- 4) інноваційний менеджмент — це соціально-економічний інститут, що впливає на підприємницьку діяльність, на розвиток інвестиційної, соціально-економічної та політичної сфер суспільства.

4). До організаційних структур підтримки інноваційного підприємництва належать:

- 1) бізнес-інкубатори та центри трансферу технологій;
- 2) регіональні науково-технологічні центри;
- 3) галузеві між фірмові дослідні інститути, концерни та консорціуми;
- 4) технопарки та технополіси.

5). Центр трансферу технологій (інноваційний центр) – це:

- 1) компактно розташований науково-технічний комплекс, який охоплює наукові установи, вищі навчальні заклади, комерційні фірми, консалтингові, інформаційні та інші сервісні служби і функціонує на засадах комерціалізації науково-технічної діяльності;
- 2) організація, що надає інформаційні та консультативні послуги з вибору технології для підприємницької діяльності, розробляє стратегію її трансферу і здійснює юридичну підтримку процесу її передавання від розробника до користувача;
- 3) організації, що створюються місцевими органами влади або великими компаніями з метою «вирощування» нових видів бізнесу;
- 4) створюються для генерації ідей та їх розробки і впровадження у виробництво. Характеризуються надзвичайною інноваційною активністю і значним ризиком.

6) .Внутрішні венчури:

- 1) створюються на великих підприємствах, фірмах, що випускають наукоємну продукцію і визначають їхню інноваційну стратегію;
- 2) створюються місцевими органами влади або великими компаніями з метою «виращування» нових видів бізнесу;
- 3) проводять фундаментальні і прикладні дослідження в різних сферах з експериментальною перевіркою й оформленням патентів, винаходів, методів і ноу-хау та діють в межах визначених регіонів;
- 4) представляють собою об'єднання наукових, інноваційних, науково-технологічних парків і бізнес-інкубаторів на певній території з метою надання потужного імпульсу економічному розвитку регіону.

7). Сутність методів прямого регулювання інноваційної діяльності полягає в тому, що:

- 1) держава бере на себе ініціативу у виборі пріоритетів науково-технічного розвитку, фінансування та стимулювання розроблення важливих національних інноваційних програм;
- 2) створюються економічні та правові умови для прискорення інноваційного розвитку для окремих регіонів та галузей розвитку науки і техніки;
- 3) стимулюється діяльність спеціалізованих науково-дослідних організацій, які займаються впровадженням інновацій;
- 4) встановлюється пріоритет інновацій над традиційним виробництвом, який передбачає визнання за наукою провідної ролі в системі продуктивних сил.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна:

1. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.
2. Алькема В., Сумець О., Кириченко О. Менеджмент закладу охорони здоров'я: навчальний посібник. К: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»», 2023. 244 с.
3. Економіка охорони здоров'я: [Підручник]/За заг. ред. д. мед. н., проф. Парія В.; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Житомир, 2021. 288 с.
4. Основи менеджменту та маркетингу в медицині: навчальний посібник / В.Г. Шутурмінський, Н.Л. Кусик, О.В. Рудінська. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 176 с.
5. Борщ В.І. Управління закладами охорони здоров'я. Херсон : Олді-плюс, 2020. 391 с.
6. Копитко М. І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с.
7. Безгін К. С., Клименко Ю.М. Управління інноваціями: Навчальний посібник. Заг. ред. К.С. Безгіна. Вінниця: ДонНУ, 2017. 207с.
8. Микитюк П. П. Інноваційна діяльність: навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закладів /П.П. Микитюк, Б. Г. Сенів; Мво освіти і науки України, Тернопільський нац. економічний ун-т. – К. : Центр учбової літератури, 2019. 392 с.
9. Стадник В. В. Йохна М. А. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: навч. Посібник. Хмельницький: ХНУ, 2016. 327 с.
10. Мартинюк О. А. Інноваційні технології в системі управління підприємствами в умовах динамічного середовища: монографія. Миколаїв: ФОП Швець В.М., 2017. – 540 с.

Додаткова:

1. Мартинюк О.А. Обґрунтування імперативів інноваційних технологій управління як фактору динамічного розвитку підприємства. Причорноморські економічні студії. 2017. Вип 19. С. 68-73.
2. Менеджмент та адміністративне управління: навчальний посібник /О.А. Мартинюк, Н.І. Серебряннікова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 540 с.
3. Мартинюк О.А. Створення соціально-економічного механізму охорони здоров'я як соціального аспекту сталого розвитку держави. Перспективи інвестиційних рішень в бізнесі та управлінні проектами: матер. міжнар.наук.-практич. конф. (15-16.10 2015 р., м. Одеса). Міжнародний гуманітарний університет. Одеса: Фенікс, 2015. 144 с. С. 41-45.
4. Мартинюк О. А. Ключові проблеми сфери охорони здоров'я в Україні. Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції « Глобальне управління: теорія та практика». Афіни: Євро-Середземноморська Академія мистецтв і наук, 2015. 176 с. С. 98-103.
5. Мартинюк О.А. Впровадження бізнес-процесів для підвищення конкурентоспроможності медичних закладів. "Східна Європа: економіка, бізнес та управління". 2016. №2. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/index.php/2-2016-ukr>
6. Мартинюк О.А. Курдибанська Н.Ф. Впровадження системи управління якістю в медичних закладах. Причорноморські економічні студії. 2016. - №6. С. 75-79.
7. Кусик Н.Л., Гузь Д.О., Буслаєва Г.В. Розділ 26. Індустрія охорони здоров'я: міжнародний досвід створення медичних туристичних кластерів / Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Випуск 4 / за ред. Л.О. Волощук, Є.І. Масленнікова. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 524 с.
8. Охорона здоров'я України: стан, проблеми, перспективи: спеціалізоване видання / В.В. Лазоришинець, Н.О. Лісневська, Л.Я. Ковальчук та ін. Київ, 2014. 608 с.
9. Попченко Т.П. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення: аналітична доповідь. Київ: НІСД, 2012. 96 с.
10. Рудінська О.В., Яроміч С.А. Корпоративний менеджмент: навчальний посібник. Київ: КНТ, Ельга-Н, 2008. 416 с.

Електронні інформаційні ресурси:

1. Лабораторія проблем економіки та управління в охороні здоров'я. URL: www.med122.com.
2. Медичний світ: професійна газета. URL: www.medsvit.org.
3. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>.
4. Міністерство соціальної політики України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/main/Pro-ministerstvo.html>.
5. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nsszu>.
6. Національна академія медичних наук України. URL: www.amnu.gov.ua.
7. Охорона здоров'я. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/06/zb_zoz_17.xls.
8. Український медичний часопис: медичний журнал. URL: www.umj.com.ua.
9. Українська Медична Рада. URL: <http://www.medicalcouncilukraine.org>.

ТЕМА 3.

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙ ТА ФОРМУВАННЯ ПОПИТУ НА НИХ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА ФАРМАЦІЇ

Актуальність теми: Підґрунтям підвищення медичної, соціальної та економічної ефективності функціонування системи охорони здоров'я є раціональне впровадження інноваційних технологій лікування, діагностики, профілактики та реабілітації захворювань, вдосконалення менеджменту та професійної підготовки медичних кадрів закладів охорони здоров'я. Інноваційні підходи відіграють вирішальну роль у поступальному розвитку будь-якого сектору економіки, у тому числі й сектору охорони здоров'я. Впровадження теоретичних знань та розроблених технологій у практичну охорону здоров'я стають вирішальними чинниками для поліпшення показників здоров'я населення та отримання максимальної користі для пацієнтів від сучасних досягнень медицини.

Мета: опанування здобувачем вищої освіти теоретичних знань і формування елементів професійних компетентностей щодо управління інноваціями в сфері охорони здоров'я та фармації, а також оволодіння інструментарієм, методиками та прийомами розроблення інноваційних стратегій.

Основні поняття:

1. Формування інноваційних технологій в сфері охорони здоров'я
2. Види ефективності інновацій. Основні принципи оцінки ефективності.
3. Особливості управління персоналом в інноваційній діяльності.

ПЛАН:

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ, НАВИЧОК.

Рис. 3. Показники ефективності інноваційного проекту

Таблиця 1.

Підходи до розрахунку ефективності впровадження інноваційних проектів

Назви показників	Формули розрахунку показників
Економічний ефект підвищення якості «входу»	$E_T = \sum_{t=1}^T [-\Delta C_{BX} + \Delta C_{прт} + (C_{Ht} - C_{Ct})] \times N_t - Z_{BX}.$ де ΔC_{BX} – перевитрати на придбання якісної сировини, матеріалів на «вході»; $\Delta C_{прт}$ – зниження собівартості одиниці товару за рахунок якісного «входу»; C_{Ht} – прогноз ціни нового товару у рік t; C_{Ct} – прогноз ціни старого товару, що випускається, у рік t; N_t – прогноз обсягу випуску цього товару в році t; Z_{BX} – одноразові інвестиції на підвищення якості «входу».
Економічний ефект за рахунок вдосконалення технологій, управління, автоматизації тощо, тобто заходів із підвищення «якості»	$E_T = \sum_{i=1}^n \sum_{t=1}^T (C_{it} - C_{it} - H_{it}) N_{it} - \sum_{t=1}^T Z_{прт}.$ де $i = 1, 2, 3, \dots, n$ – кількість найменувань товарів, що випускаються; C_{it} – прогноз ціни i-го товару в рік t; C_{it} – прогноз собівартості одиниці i-го товару в рік t; H_{it} – прогноз податків на одиницю i-го товару в рік t; N_{it} – прогноз обсягу випуску i-го товару в рік t; $T_{вкл}$ – рік завершення інвестицій в заходи по підвищенню «якості» процесів в системі; $Z_{прт}$ – інвестиції на підвищення «якості» процесів.
Економічний ефект розробки і впровадження заходів по підвищенню якості товару (продуктової надійності, екологічності тощо)	$E_T = \sum_{t=1}^{T_c} (C_t - C_t - H_t) N_t + \sum_{t=1}^{T_c} E_{cont} - \sum_{t=1}^{T_{кв}} Z_{кв}.$ де $t = 1, 2, \dots, T_c$ – термін дії заходів щодо покращення екологічних та соціальних показників зовнішнього середовища; C_t – прогноз ціни товару в рік t; C_t – прогноз собівартості одиниці товару в рік t; H_t – прогноз податків на одиницю товару в рік t; N_t – прогноз обсягу випуску товару в рік t; E_{cont} – супутній ефект (екологічний, економічний) від використання нового товару; $Z_{кв}$ – одноразові витрати (інвестиції) на підвищення якості товару.
Очікуваний ефект придбання нових засобів виробництва	$E_T = \sum_{i=1}^n \sum_{t=1}^T (C_{nit} - C_{nit} - H_{nit}) P_{it} - \sum_{t=1}^T Z_t.$ де C_{nit} – прогноз ціни товару i-го виду, що випускається із застосуванням нового обладнання в рік t; C_{nit} – прогноз собівартості одиниці i-того товару в рік t; H_{nit} – прогноз податків на одиницю i-того товару в рік t; P_{it} – прогноз корисного ефекту для одиниці i-того товару в рік t; Z_t – інвестиції на купівлю одиниці товару, транспортування, монтаж, підготовку кадрів та інші одноразові витрати на демонтаж та утилізацію старих виробничих потужностей
Сукупний ефект	$E_{cont} = (P_{Ct} - P_{Ht}) \times C_{одпт},$ де P_{Ct} – екологічний або соціальний показник старого товару в рік t в натуральному вимірі; P_{Ht} – те саме для нового товару; $C_{одпт}$ – вартісна оцінка одиниці показника P

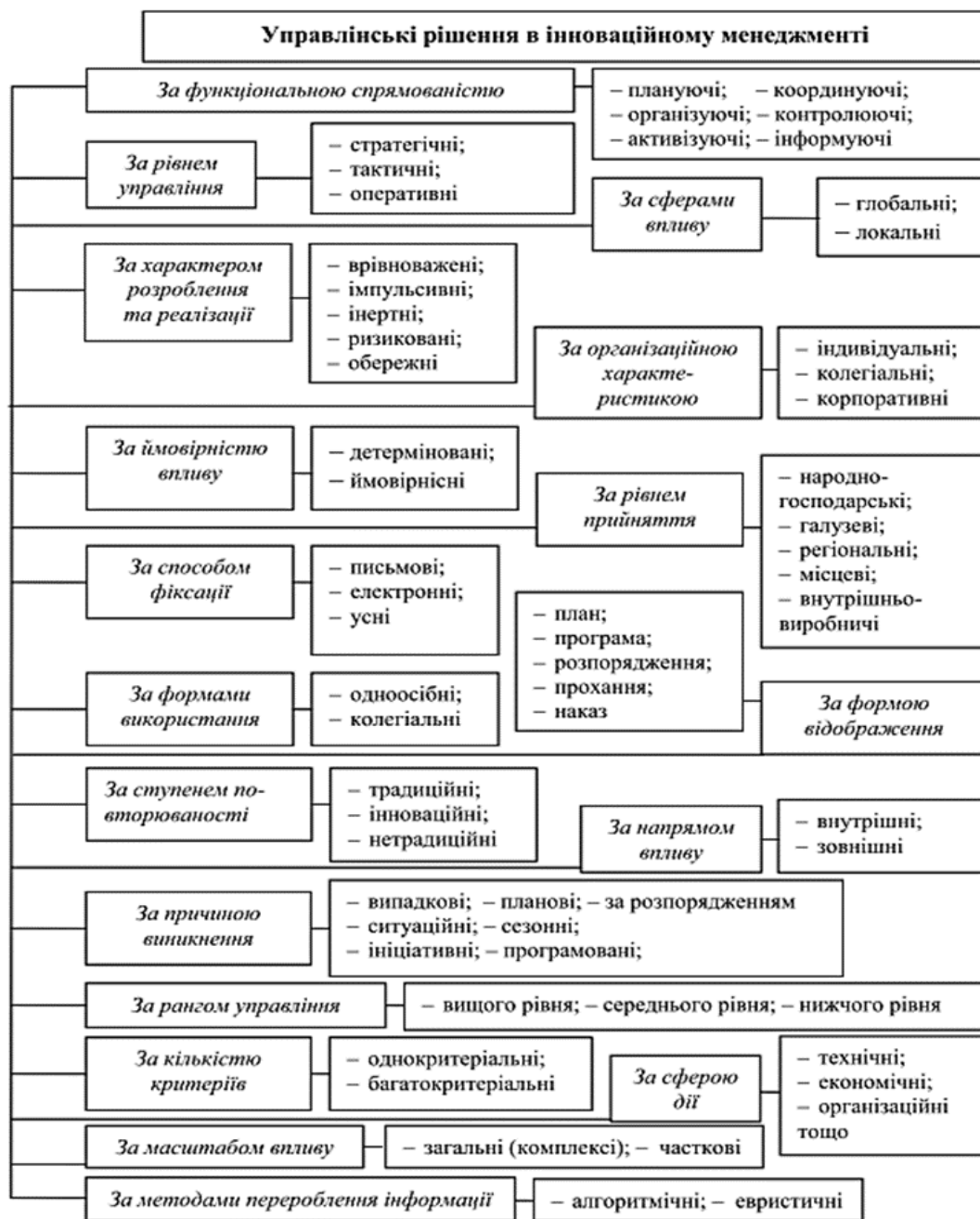

Рис. Класифікація управлінських рішень в інноваційному менеджменті

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / РЕФЕРАТІВ

Обов'язкова доповідь, яка супроводжується презентацією, на практичному занятті із демонстраційними матеріалами (в Microsoft PowerPoint або Microsoft Word) на 7 - 10 хвилин. Презентація повинна містити не менше 7 - 10 слайдів (кількість слайдів не має жорсткого обмеження, вона залежить від специфіки обраної теми).

В презентації необхідно надати короткий опис загальної проблеми в контексті визначеної теми, розкрити головні елементи обраної теми, навести приклади, узагальнити результати, зробити висновки, надати список використаних джерел (за необхідністю).

1. Опишіть які особливості програмно-цільового методу управління використовують в закладах охорони здоров'я, його переваги і недоліки.
2. Опишіть послідовність розробки цільової програми проекту в закладах охорони здоров'я.
3. Опишіть за допомогою яких програм і планів втілюється інноваційна політика в закладах охорони здоров'я (вибір закладу за власним бажанням здобувача).
4. Визначити на підставі яких принципів розробляються інноваційна політика і конкретні нововведення в закладах охорони здоров'я.
5. Охарактеризуйте основні завдання стратегічного та оперативного планування інноваційною діяльністю в закладах охорони здоров'я.
6. Опишіть які переваги має стратегічне планування інноваційної діяльності в закладах охорони здоров'я.
7. Охарактеризуйте основні етапи стратегічного планування інноваційної діяльності в закладах охорони здоров'я.
8. Формування яких видів планів передбачається в межах оперативного планування інноваційною діяльністю, і як це реалізовано в закладах охорони здоров'я.
9. Опишіть основні види інноваційних стратегій в закладах охорони здоров'я. У яких випадках доцільно використовувати кожен з них.
10. Опишіть системне управління організацією як процес об'єднання функціонального, процесного та ситуаційного підходу для закладів системи охорони здоров'я.
11. Опишіть які існують типи підприємницької поведінки для закладів системи охорони здоров'я.
12. Поясніть та опишіть різницю між життєвим циклом проекту та життєвим циклом продукту для проектів в системі охорони здоров'я.
13. Опишіть роль проектного аналізу у життєвому циклі розвитку ділової ідеї проектів в системі охорони здоров'я.
14. Надайте характеристику міжнародних установ з питань управління проектами.
1. Державна інноваційна політика : сутність, типізація , форми та напрямки реалізації
15. Державне регулювання інноваційної діяльності в розвинених країнах
16. Преференції та пільги для суб'єктів інноваційної діяльності в Україні
17. Напрямки формування сприйнятливого середовища для інноваційної діяльності в Україні
18. Механізм та інструменти державного управління інноваційною діяльністю в Україні
19. Інноваційна стратегія підприємства: особливості формування та реалізації
20. Інноваційний потенціал як базис реалізації інноваційної політики підприємства
21. Інноваційні стратегії, що реалізуються українськими підприємствами
22. Інноваційна політика підприємств: сутність, особливості формування , напрямки реалізації
23. 10. Методичні підходи щодо вибору та реалізації інноваційної політики підприємства
24. Сучасні методи планування інноваційної діяльності підприємства
25. Напрямки удосконалення стимулювання інноваційної діяльності персоналу українських підприємств
26. Сучасні організаційні форми управління інноваційною діяльністю
27. Управлінський досвід зарубіжних інноваційних компаній розвинених країн

3. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Усне опитування:

1. Сутність і види ефективності інноваційних проектів.
2. Критерії оцінки результатів інновацій.
3. Показники економічної ефективності інноваційного проекту.
4. Комерційна та бюджетна ефективність інноваційного проекту.
5. Метод відбору інноваційних проектів за допомогою переліку критеріїв.
6. Типи організаційних структур інноваційної діяльності.
7. Види ринкових суб'єктів за часом залучення до інноваційного процесу та підходом до вибору інновацій.
8. Роль академічного сектора у формуванні інноваційної системи.
9. Джерела інформації для інноваційної діяльності.
10. Особливості та різновиди малих інноваційних підприємств.
11. Роль і види інтелектуальної власності в сфері охорони здоров'я та фармації.
12. Забезпечення правової охорони та передавання прав на використання об'єктів промислової власності.
13. Франчайзинг охорони здоров'я та фармації.
14. Інноваційне підприємництво охорони здоров'я та фармації.
15. Управління стартап-проектами охорони здоров'я та фармації.
16. Управління інноваційними проектами в сфері охорони здоров'я та фармації.
17. Суть інноваційних проектів і їх зміст.
18. Види науково-технічних програм інноваційної діяльності охорони здоров'я та фармації.
19. Методи мультипроектного управління і критерії формування послідовності проектів.
20. Автоматизація процесів управління проектами охорони здоров'я та фармації.
21. Формування аналітичної звітності проектів у масштабах реалізації інноваційних проектів.
22. Створення середовища для інтегрованого розподіленого керування великими комплексними проектами.
23. Міжнародні і національні стандарти по управлінню проектами в сфері охорони здоров'я та фармації.

Тестування:

1. До етапів управління інноваційним проектом не належать:

- а) початок і побудова проекту;
- б) поточне управління й узгодження;
- в) криза проекту;
- г) оцінка проекту.

2). До учасників проекту не належить:

- а) замовник;
- б) інвестор;
- в) ініціатор;
- г) дилер.

3. При відборі ідей проекту не враховується:

- а) ризик;
- б) масштаб;
- в) витрати й вигоди проекту;

г) грошова одиниця країни.

4. Проектний етап нового виробу включає:

- а) розробку етапів проекту модернізації виробництва;
- б) технологічну підготовку виробництва;
- в) технічну підготовку виробництва;
- г) розробку креслень нових машин чи продуктів.

5). Для аналізу середовища господарювання при виборі та обґрунтуванні інноваційної стратегії найчастіше застосовують:

- 1) метод SWOT - аналізу;
- 2) метод екстраполяції;
- 3) метод управління за цілями;
- 4) СРМ – метод критичного шляху

6). Економічна придатність інноваційного проекту означає:

- а) можливість підвищення якості життя населення;
- б) розмір чистого економічного прибутку проекту;
- в) міру сприяння проекту досягненню встановлених країною цілей економічного розвитку;
- г) найпривабливіший із погляду економічних вигод проект.

7). Які показники ефективності інноваційного проекту не враховують чинник часу:

- а) норма прибутку;
- б) період окупності;
- в) індекс рентабельності;
- г) внутрішня норма доходності.

8). Дайте визначення бюджетної ефективності інноваційного проекту:

- а) співвідношення фінансових витрат та результатів інноваційного проекту, які забезпечують необхідну норму доходу;
- б) ефективність інноваційного проекту з точки зору інтересів економічної політики;
- в) перевищення доходів над витратами бюджетів різних рівнів в результаті впровадження інноваційного проекту;
- г) співвідношення фінансових витрат та результатів інноваційного проекту, які компенсують інфляційні втрати бюджету.

10). Дайте визначення комерційної ефективності інноваційного проекту:

- а) вплив результатів впровадження інноваційного проекту на доходи та витрати бюджету.
- б) співвідношення фінансових витрат та результатів інноваційного проекту, які забезпечують необхідну норму доходу для учасників;

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна:

1. Мартинюк О. А. Інноваційні технології в системі управління підприємствами в умовах динамічного середовища: монографія. Миколаїв: ФОП Швець В.М., 2017. – 540 с.

2. Копитко М. І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с.
3. Безгін К. С., Клименко Ю.М. Управління інноваціями: Навчальний посібник. Заг. ред. К.С. Безгіна. Вінниця: ДонНУ, 2017. 207с.
4. Борщ В.І., Рудінська О.В., Кусик Н.Л. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: електронний навчально-методичний посібник. Одеса: Гельветика. 2022
5. Борщ В.І. Управління закладами охорони здоров'я. Херсон : Олди-плюс, 2020. 391 с.
6. Основи менеджменту та маркетингу в медицині: навчальний посібник / В.Г. Шутурмінський, Н.Л. Кусик, О.В. Рудінська. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 176 с.
7. Ахламов А.Г., Кусик Н.Л. Економіка та фінансування охорони здоров'я: навчально-методичний посібник. Одеса: ОРІДУ НАДУ при Президентові України, 2011. 134 с.
8. Кусик Н.Л. Реформування системи фінансування охорони здоров'я в умовах трансформації національної економіки. Трансформаційні процеси в економіці: конкурентоспроможність та інституційна база управління на різних рівнях ієрархії: монографія / за ред. Ніценка В.С. Одеса: Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2016. 507 с.
9. Микитюк П. П. Інноваційна діяльність: навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закладів /П.П. Микитюк, Б. Г. Сенів; Мво освіти і науки України, Тернопільський нац. економічний ун-т. – К. : Центр учбової літератури, 2019. 392 с.
10. Стадник В. В. Йохна М. А. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: навч. Посібник. Хмельницький: ХНУ, 2016. 327 с.
11. Управління економічними процесами та інноваційний розвиток промислових підприємств в умовах динамічних змін зовнішнього середовища: колективна монографія за заг. ред. д.е.н., проф.. Шарко М.В. Херсон: 2017. 264 с.

Додаткова:

12. Мартинюк О.А. Обґрунтування імперативів інноваційних технологій управління як фактору динамічного розвитку підприємства. Причорноморські економічні студії. 2017. Вип 19. С. 68-73.
13. Менеджмент та адміністративне управління: навчальний посібник /О.А. Мартинюк, Н.І. Серебряннікова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 540 с.
14. Мартинюк О.А. Створення соціально-економічного механізму охорони здоров'я як соціального аспекту сталого розвитку держави. Перспективи інвестиційних рішень в бізнесі та управлінні проектами: матер. міжнар.наук.-практич. конф. (15-16.10 2015 р., м. Одеса). Міжнародний гуманітарний університет. Одеса: Фенікс, 2015. 144 с. С. 41-45.
15. Мартинюк О. А. Ключові проблеми сфери охорони здоров'я в Україні. Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції « Глобальне управління: теорія та практика». Афіни: Євро-Середземноморська Академія мистецтв і наук, 2015. 176 с. С. 98-103.
16. Мартинюк О.А. Впровадження бізнес-процесів для підвищення конкурентоспроможності медичних закладів. "Східна Європа: економіка, бізнес та управління". 2016. №2. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/index.php/2-2016-ukr>
17. Мартинюк О.А. Курдибанська Н.Ф. Впровадження системи управління якістю в медичних закладах. Причорноморські економічні студії. 2016. - №6. С. 75-79.
18. Кусик Н.Л., Гузь Д.О., Буслаєва Г.В. Розділ 26. Індустрія охорони здоров'я: міжнародний досвід створення медичних туристичних кластерів / Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Випуск 4 / за ред. Л.О. Волощук, Є.І. Масленнікова. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 524 с.
19. Лехан В.М., Надутий К.О., Шевченко М.В. Інструмент моніторингу модернізації галузі охорони здоров'я на рівні регіону та окремої території із застосуванням комплексної системи індикаторів. Київ, 2014. 61 с.

20. Охорона здоров'я України: стан, проблеми, перспективи: спеціалізоване видання / В.В. Лазоришинець, Н.О. Лісневська, Л.Я. Ковальчук та ін. Київ, 2014. 608 с.
21. Попченко Т.П. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення: аналітична доповідь. Київ: НІСД, 2012. 96 с.
22. Рудінська О.В., Яроміч С.А. Корпоративний менеджмент: навчальний посібник. Київ: КНТ, Ельга-Н, 2008. 416 с.

Електронні інформаційні ресурси:

23. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int/ru/index.html.
24. Державний заклад «Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України»: офіційний веб-сайт. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html>.
25. Департаменті управління та контролю якості медичних послуг МОЗ України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/en/struktura>.
26. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statreports.html>.
27. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int.
28. Лабораторія проблем економіки та управління в охороні здоров'я. URL: www.med122.com.
29. Медичний світ: професійна газета. URL: www.medsvit.org.
30. Медична інформаційна система: офіційний веб-сайт компанії Мед-експерт. URL: <http://medexpert.ua/ua/medichnij-zaklad/31-medichnij-zaklad/pro-rynku-v-iznoho-medychnoho-turyzmu-v-ukraini>.
31. Медико - правовий портал. URL: <http://103-law.org.ua>.
32. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>.
33. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>.
34. Охорона здоров'я. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/06/zb_zoz_17.xls.
35. Портал нормативних актів України та Всесвітньої медичної асоціації. URL: http://search.ligazakon.ua/search/law/npa/?s=search&idView=LZ_SUITE_NPA&beginPos=1&countBlock=10&kw2=82089
36. Український медичний часопис: медичний журнал. URL: www.umj.com.ua.
37. Health Strategy. European Commission: official web-site. URL: <https://ec.europa.eu/health/policies/background/review/strategy>.

ТЕМА 4.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Актуальність теми: У період реформування системи охорони здоров'я завданнями управлінців стає не тільки збереження здоров'я нації, а й забезпечення ефективного функціонування й успішності медичних закладів. Забезпечення необхідного рівня якості продукції та послуг в охороні здоров'я має здійснюватися на всіх рівнях системи охорони здоров'я взаємопов'язаними заходами щодо оптимізації використання ресурсів, модернізації, впровадження інновацій, сучасних технологій управління, з подальшою оцінкою ефективності одержуваних результатів. Впровадження ефективних інноваційних моделей закладів охорони здоров'я, орієнтованих на потреби місцевих громад як в містах, так і в сільській місцевості, забезпечить покращання рівнів доступності та якості системи надання медичної допомоги, профілактики хвороб і сприяння здоровому способу життя шляхом вдосконалення раціонального використання ресурсів системи охорони здоров'я населення України.

Мета: опанування здобувачем вищої освіти теоретичних знань і формування елементів професійних компетентностей щодо управління інноваціями в сфері охорони здоров'я та фармації, а також оволодіння інструментарієм, методиками та прийомами розроблення інноваційних стратегій.

Основні поняття:

Основні елементи системи фінансування інноваційної діяльності.
Структура джерел фінансування інноваційної діяльності.

ПЛАН:

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ, НАВИЧОК.

Таблиця 1.

Законодавчо закріплена класифікація джерел фінансування інновацій в Україні

Закон України «Про інноваційну діяльність», стаття 18	Закон України «Про інвестиційну діяльність», стаття 10	Державна служба статистики
кошти Державного бюджету України; – кошти місцевих бюджетів і кошти бюджету Автономної Республіки Крим; – власні кошти спеціалізованих державних і комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ; – власні чи запозичені кошти суб'єктів інноваційної діяльності; – кошти (інвестиції) будь-яких фізичних і юридичних осіб; – інші джерела, не заборонені	– власні фінансові ресурси інвестора (прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха, грошові нагромадження і заощадження громадян, юридичних осіб тощо); – позичкові фінансові кошти інвестора (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити); – залучені фінансові кошти інвестора (кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб); – бюджетні інвестиційні асигнування; – безоплатні та благодійні внески, пожертвування організацій, під-	– власні фінансові ресурси; – кошти державного бюджету; – кошти місцевих бюджетів; – кошти позабюджетних фондів; – кошти вітчизняних інвесторів; – кошти іноземних інвесторів; – кредити; – кошти з інших джерел.

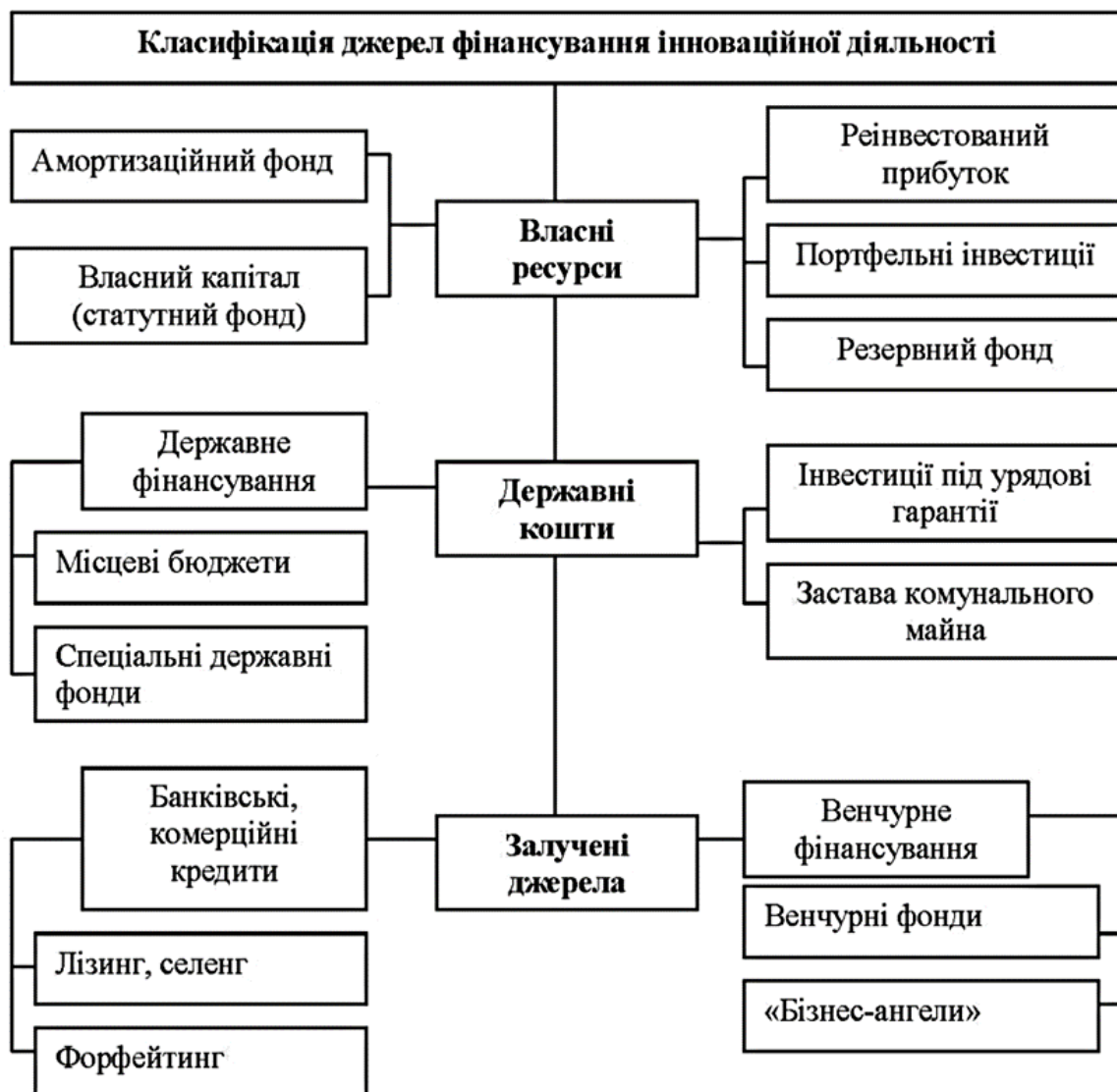

Рис. 3. Класифікація джерел фінансування інноваційної діяльності

Таблиця 7.

Порівняльний аналіз нетрадиційних джерел фінансування

Спосіб інвестування	Обмеження	Переваги	Недоліки
Венчурні фонди	відбір проектів на основі бізнес-планів	діяльність спрямована на найбільш ризикове інвестування	можливість утрати підприємством контролю над власним проектом
Бізнес-інкубатори	наставники малого та середнього бізнесу	інвестують інтелектуальний капітал	не сприяють у пошуку прямих інвесторів
Бізнес-ангели	необхідне повернення вкладень або частка в капіталі (блокуючий пакет)	оптимізують поточну бізнес-модель, визначають місце та перспективи проекту на ринку	незначний внесок у капітал
Краудфандінг	взаємодія відбувається в мережі Internet на	залучення безповоротних,	за оголошеної суми

	спеціалізованих майданчиках (платформах) або в соціальних мережах	безкоштовних інвестицій з одночасною рекламою інноваційного продукту	проект не отримує коштів, тому що вони повертаються інвесторам
--	---	--	--

Рис. Класифікація венчурного фінансування

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / РЕФЕРАТИВ

Обов'язкова доповідь, яка супроводжується презентацією, на практичному занятті із демонстраційними матеріалами (в Microsoft PowerPoint або Microsoft Word) на 7 - 10 хвилин. Презентація повинна містити не менше 7 - 10 слайдів (кількість слайдів не має жорсткого обмеження, вона залежить від специфіки обраної теми).

В презентації необхідно надати короткий опис загальної проблеми в контексті визначеної теми, розкрити головні елементи обраної теми, навести приклади, узагальнити результати, зробити висновки, надати список використаних джерел (за необхідністю).

1. Розкрийте структуру розділів плану проекту в закладах охорони здоров'я, дайте їм змістовну характеристику.
2. Розкрийте зміст кожного виду плану, що входить до системи планування проектної діяльності в закладах охорони здоров'я.
3. Наведіть базові завдання структуризації проекту в закладах охорони здоров'я, поясніть їх зміст та відмінності від інших галузей економіки.
4. Розкрийте зміст базових підходів до процесу структуризації проекту в закладах охорони здоров'я.
5. Розкрийте особливості побудови і зміст матриці відповідальності в управлінні

- проектами в закладах охорони здоров'я.
6. Дайте порівняльну характеристику базовим моделям структуризації проекту в закладах охорони здоров'я.
 7. Опишіть алгоритм процесу структуризації проекту в закладах охорони здоров'я.
 8. Опишіть особливості планування маркетингу в різних закладах охорони здоров'я
 9. Визначення та бізнес-процеси структуризації проекту в закладах охорони здоров'я
 10. Опишіть значення та кількість рівнів для правильної структуризації проекту в закладах охорони здоров'я ?
 11. Опишіть методики управління проектами, в закладах охорони здоров'я, які прийшли від компаній, що займаються розробкою програмного забезпечення.
 12. Українські науково-дослідні організації та інноваційні підприємства
 13. Українські стартапи (венчурні підприємства) та особливості їх функціонування
 14. Моделі технопарків та досвід їх реалізації
 15. Досвід функціонування українських технопарків
 16. Технопарки і технополіси як сучасні форми інтеграції науки і виробництва
 17. Формування попиту на інновації: чинники, суб'єкти, проблеми вимірювання
 18. Особливості розрахунку ринкового потенціалу інноваційного продукту
 19. Інформаційний пошук як чинник відбору інновацій для розробки та впровадження
 20. Сутнісна характеристика моніторингу інновацій
 21. Методи визначення найпривабливіших джерел інформації
 22. Оцінка стану інформаційного забезпечення інноваційної діяльності підприємства
 23. Інтернет-ресурси та особливості їх використання в інноваційному процесі
 24. Джерела фінансування інноваційної діяльності в Україні
 25. Методи оцінювання джерел фінансування інноваційних проектів
 26. Визначення обсягу прямих та супутніх інвестицій для фінансування інноваційних проектів
 27. Напрямки оптимізації ризиків інноваційної діяльності шляхом формування венчурних схем фінансування

3. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Усне опитування:

1. 1 Які існують особливості організаційних структур інноваційних організацій?
2. Розкрийте зміст інфраструктури інноваційної діяльності організацій.
3. У чому полягає місце і роль бізнес-інкубаторів в інноваційній сфері?
4. Сутність, мета і особливості роботи технопарків.
5. Сутність і особливості функціонування технополісу.
6. Сутність і призначення фірм-інкубаторів.
7. Стратегічні альянси як різновид міжфірмової кооперації у галузях високих технологій.
8. Міжнародні дослідницькі інститути, науково-технічні альянси, консорціуми, спільні підприємства як організаційні форми міжнародної кооперації.
9. Венчурне підприємництво: сутність, переваги і недоліки.
10. Який зв'язок існує між технопарками і технополісами?
11. Назвіть джерела венчурного капіталу.
12. У чому полягає значення розвитку різних організаційних форм взаємодії науки і виробництва для економіки України? Наведіть приклади.
13. Які організаційні форми взаємодії науки і виробництва набули найбільшого розвитку в Україні, чому? Наведіть приклади.
14. Організація робіт на етапі розробки проекту. Загальна послідовність проектного

аналізу.

15. Поняття ефективності проекту. Оцінка ефективності проектів.
16. Опишіть принципи оцінки ефективності проектів.
17. Опишіть основні показники ефективності проектів (чиста теперішня вартість, внутрішня норма доходності, строк окупності, індекс прибутковості).
18. Опишіть складові системи планування проекту.
19. Опишіть поняття «планування проекту» та основна мета планування.
20. Опишіть основні та допоміжні процеси планування.
21. Визначте методологічні підходи до планування проектів (принципи планування проектів).
22. Опишіть зміст концептуального, стратегічного та тактичного планування.
23. Опишіть в чому полягає сутність аналізу альтернативних варіантів проекту.
24. Визначте що слід відносити до основної діяльності за проектом.
25. Опишіть які підходи використовують у практиці проектного аналізу.
26. Опишіть на які шість фаз розподіляють життєвий цикл проекту?
27. Опишіть чим може бути обумовлена ідея проекту.
28. Назвіть причини відхилення варіантів проекту від плану.
29. Опишіть для чого потрібна комерційна експертиза проекту.
30. Опишіть для чого потрібна технічна експертиза проекту.
31. Опишіть для чого потрібна екологічна експертиза проекту.
32. Опишіть для чого потрібна соціальна експертиза проекту.
33. Опишіть для чого потрібна фінансова експертиза проекту.

Тестування:

1). На якому етапі управління реалізацією інноваційного проекту здійснюється аналіз забезпеченості ресурсами?

- а) структурування (планування);
- б) розробки бюджету;
- в) контролю якості виконання проекту;
- г) контролю термінів і вартості.

2). Необхідність залучення у процес розроблення інновацій всіх внутрішніх елементів підприємства – це принцип:

- а) комплексності;
- б) плановості;
- в) цілісності;
- г) цілеспрямованості.

3). Інноваційний ризик – це:

- а) ризик, що виникає при будь-яких видах діяльності, пов'язаних з інноваційними процесами та виробництвом нової продукції, товарів, послуг;
- б) ризик, який характеризується як небезпека, ймовірна втрата ресурсів;
- в) можливість, імовірність відхилення від мети, результату;
- г) втрата часу.

4). Процес комерціалізації нововведень – це:

- 1) процес уведення новацій на ринок, що перетворює їх на джерело доходу;
- 2) період між появою новації і її впровадженням;
- 3) функція корисності інновації;
- 4) поширення інновації за межі підприємства.

5). Виберіть правильний послідовний перелік стадій інноваційного процесу:

- 1) виникнення ідеї, фундаментальні дослідження, прикладні дослідження, технічні розробки, масове виробництво, споживання;
- 2) прикладні дослідження, дослідне виробництво, масове виробництво, дослідно-конструкторські розробки, техніко-економічний аналіз споживання;
- 3) дослідне виробництво, дослідно-конструкторські розробки, техніко-економічний аналіз, планування, масове виробництво, споживання;
- 4) планування, масове виробництво, дослідне виробництво, фундаментальні дослідження

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна

- Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.
- Алькема В., Сумець О., Кириченко О. Менеджмент закладу охорони здоров'я: навчальний посібник. К: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»», 2023. 244 с.
- Економіка охорони здоров'я: [Підручник]/За заг. ред. д. мед. н., проф. Парія В.; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Житомир, 2021. 288 с.
- Мартинюк О. А. Інноваційні технології в системі управління підприємствами в умовах динамічного середовища: монографія. Миколаїв: ФОП Швець В.М., 2017. – 540 с.
- Копитко М. І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с.
- Безгін К. С., Клименко Ю.М. Управління інноваціями: Навчальний посібник. Заг. ред. К.С. Безгіна. Вінниця: ДонНУ, 2017. 207с.
- Борщ В.І., Рудінська О.В., Кусик Н.Л. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: електронний навчально-методичний посібник. Одеса: Гельветика. 2022
- Борщ В.І. Управління закладами охорони здоров'я. Херсон : Олді-плюс, 2020. 391 с.
- Основи менеджменту та маркетингу в медицині: навчальний посібник / В.Г. Шутурмінський, Н.Л. Кусик, О.В. Рудінська. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 176 с.
- Ахламов А.Г., Кусик Н.Л. Економіка та фінансування охорони здоров'я: навчально-методичний посібник. Одеса: ОРІДУ НАДУ при Президентові України, 2011. 134 с.
- Кусик Н.Л. Реформування системи фінансування охорони здоров'я в умовах трансформації національної економіки. Трансформаційні процеси в економіці: конкурентоспроможність та інституційна база управління на різних рівнях ієрархії: монографія / за ред. Ніценка В.С. Одеса: Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2016. 507 с.
- Микитюк П. П. Інноваційна діяльність: навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закладів /П.П. Микитюк, Б. Г. Сенів; Мво освіти і науки України, Тернопільський нац. економічний ун-т. – К. : Центр учбової літератури, 2019. 392 с.
- Стадник В. В. Йохна М. А. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: навч. Посібник. Хмельницький: ХНУ, 2016. 327 с.
- Управління економічними процесами та інноваційний розвиток промислових підприємств в умовах динамічних змін зовнішнього середовища: колективна монографія за заг. ред. д.е.н., проф.. Шарко М.В. Херсон: 2017. 264 с.

Додаткова:

- Мартинюк О.А. Обґрунтування імперативів інноваційних технологій управління як фактору динамічного розвитку підприємства. Причорноморські економічні студії. 2017. Вип 19. С. 68-73.
- Менеджмент та адміністративне управління: навчальний посібник /О.А. Мартинюк, Н.І. Серебряннікова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 540 с.
- Мартинюк О.А. Створення соціально-економічного механізму охорони здоров'я як соціального аспекту сталого розвитку держави. Перспективи інвестиційних рішень в бізнесі та управлінні проектами: матер. міжнар.наук.-практич. конф. (15-16.10 2015 р., м. Одеса). Міжнародний гуманітарний університет. Одеса: Фенікс, 2015. 144 с. С. 41-45.
- Мартинюк О. А. Ключові проблеми сфери охорони здоров'я в Україні. Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції « Глобальне управління: теорія та практика». Афіни: Євро-Середземноморська Академія мистецтв і наук, 2015. 176 с. С. 98-103.
- Мартинюк О.А. Впровадження бізнес-процесів для підвищення конкурентоспроможності медичних закладів. "Східна Європа: економіка, бізнес та управління". 2016. №2. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/index.php/2-2016-ukr>
- Мартинюк О.А. Курдибанська Н.Ф. Впровадження системи управління якістю в медичних закладах. Причорноморські економічні студії. 2016. - №6. С. 75-79.
- Кусик Н.Л., Гузь Д.О., Буслаєва Г.В. Розділ 26. Індустрія охорони здоров'я: міжнародний досвід створення медичних туристичних кластерів / Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Випуск 4 / за ред. Л.О. Волощук, Є.І. Масленнікова. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 524 с.
- Лехан В.М., Надутий К.О., Шевченко М.В. Інструмент моніторингу модернізації галузі охорони здоров'я на рівні регіону та окремої території із застосуванням комплексної системи індикаторів. Київ, 2014. 61 с.
- Охорона здоров'я України: стан, проблеми, перспективи: спеціалізоване видання / В.В. Лазоришинець, Н.О. Лісневська, Л.Я. Ковальчук та ін. Київ, 2014. 608 с.
- Рудінська О.В., Яроміч С.А. Корпоративний менеджмент: навчальний посібник. Київ: КНТ, Ельга-Н, 2008. 416 с.

Електронні інформаційні ресурси

- Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int/ru/index.html.
- Державний заклад «Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України»: офіційний веб-сайт. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html>.
- Департамент управління та контролю якості медичних послуг МОЗ України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/en/struktura>.
- Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statereports.html>.
- Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int.
- Лабораторія проблем економіки та управління в охороні здоров'я. URL: www.med122.com.
- Медична інформаційна система: офіційний веб-сайт компанії Мед-експерт. URL: <http://medexpert.ua/ua/medichnij-zaklad/31-medichnij-zaklad/pro-ryнку-v-iznoho-medychnoho-turyzmu-v-ukraini>.
- Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>.
- Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>.

- Охорона здоров'я. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/06/zb_zoz_17.xls.
- Портал нормативних актів України та Всесвітньої медичної асоціації. URL: http://search.ligazakon.ua/search/law/npa/?s=search&idView=LZ_SUITE_NPA&beginPos=1&countBlock=10&kw2=82089
- Український медичний часопис: медичний журнал. URL: www.umj.com.ua.

ТЕМА 5.

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ІННОВАЦІЙНІ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА ФАРМАЦІЇ

Актуальність теми: На сьогоднішній день фінансове забезпечення діяльності медичних закладів набуває важливого значення, оскільки достатній обсяг фінансових ресурсів та ефективність їх використання значною мірою визначають результативність медичної реформи, якою передбачається перехід від кошторисного фінансування лікувальних закладів до оплати державою фактично наданої медичної допомоги конкретній людині. Головний принцип реформи «гроші йдуть за пацієнтом», що на практиці означає бюджетне фінансування пакета медичних послуг, наданого пацієнту.

Водночас медичні заклади потребують ефективного управління фінансовим забезпеченням, підвищення показників операційної діяльності та результатів надання медичних послуг, а також розробки інноваційних рішень. Важливим показником ефективності управління медичними установами виступає довіра населення до їх діяльності. Основною метою управління закладами охорони здоров'я є зниження втрат суспільства від захворюваності, інвалідності та смертності.

Мета: опанування здобувачем вищої освіти теоретичних знань і формування елементів професійних компетентностей щодо управління інноваціями в сфері охорони здоров'я та фармації, а також оволодіння інструментарієм, методиками та прийомами розроблення інноваційних стратегій.

Основні поняття:

1. Особливості управління ризиками в інноваційні діяльності закладів в сфері охорони здоров'я та фармації.
2. Методи аналізу ризиків проекту в інноваційні діяльності закладів в сфері охорони здоров'я та фармації.

ПЛАН

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ, НАВИЧОК.

Класифікація інноваційних ризиків

Класифікаційна ознака	Види ризиків проектів
За сферами прояву	- економічний; - політичний; - екологічний; - соціальний; - технологічний; - інші.
За масштабами впливу	у масштабах країни; - регіональний; - галузевий; - ризик окремих суб'єктів господарювання.
За суб'єктами інноваційної діяльності	- ризик інвестора - ризик одержувача інвестицій; - ризик споживача; - ризик суспільства в цілому; - інші.
За формами інвестування в інновації	реального інвестування; - фінансового інвестування.
За джерелами інвестування в інновації	ризик інвестування з внутрішніх джерел; - ризик інвестування за рахунок позикових коштів; - ризик інвестування за рахунок залучених коштів.
За механізмами інвестування інновацій	- ризик реінвестування прибутку; - ризик інвестування за рахунок амортизаційних відрахувань; - ризик інвестування за рахунок інвест позик і кредитів; - ризик венчурного фінансування інновацій; - інші.

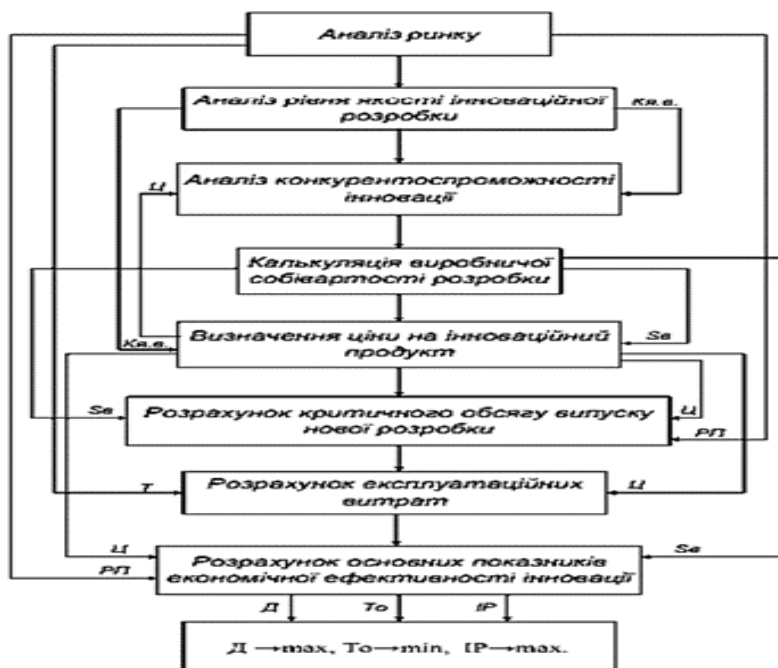

Рис. . Модель економічного обґрунтування інноваційних рішень

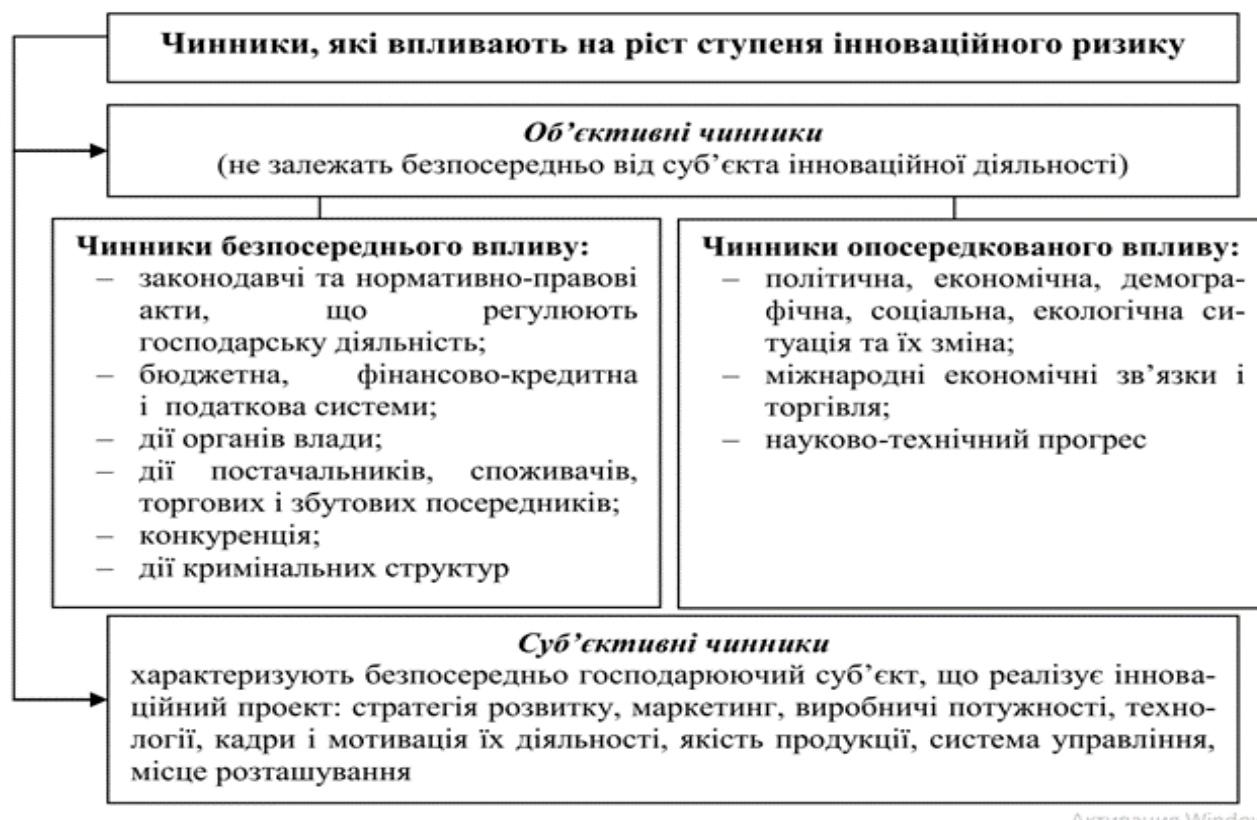

Рис. . Чинники, які впливають на ріст ступеня інноваційного ризику

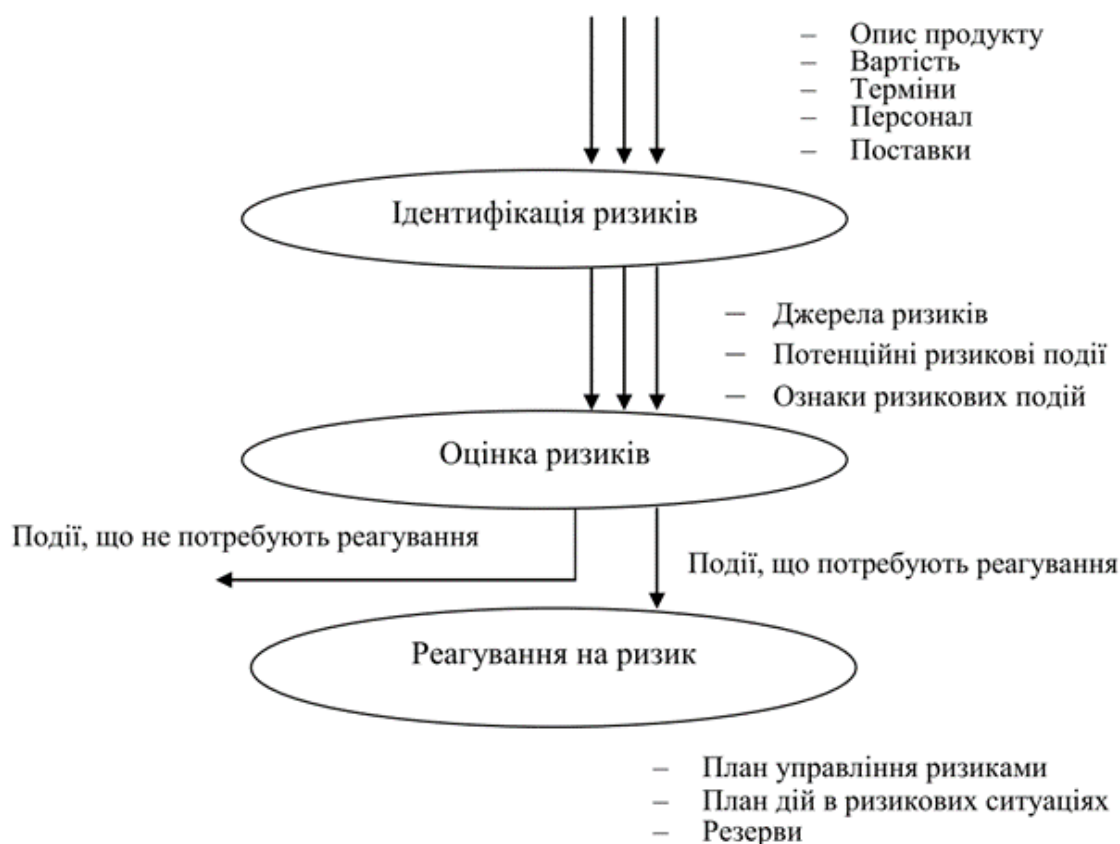

Рис. . Процес управління ризиками інноваційного проекту

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / РЕФЕРАТИВ:

Обов'язкова доповідь, яка супроводжується презентацією, на практичному занятті із демонстраційними матеріалами (в Microsoft PowerPoint або Microsoft Word) на 7 - 10 хвилин. Презентація повинна містити не менше 7 - 10 слайдів (кількість слайдів не має жорсткого обмеження, вона залежить від специфіки обраної теми).

В презентації необхідно надати короткий опис загальної проблеми в контексті визначеної теми, розкрити головні елементи обраної теми, навести приклади, узагальнити результати, зробити висновки, надати список використаних джерел (за необхідністю).

1. Охарактеризуйте ризики проектів в медичній галузі та галузі охорони здоров'я
2. Охарактеризуйте найголовніші ризи зовнішнього середовища та їх місце у проектах системи охорони здоров'я.
3. Охарактеризуйте джерела виникнення проектних ризиків в закладах охорони здоров'я.
4. Розкрийте зміст управління ризиками проекту в закладах охорони здоров'я.
5. Охарактеризуйте способи зниження ризиків проекту в закладах охорони здоров'я.
6. Порівняйте основні методи ідентифікації ризиків в системі охорони здоров'я.
7. Охарактеризуйте процес управління ризиками на різних етапах життєвого циклу проекту в закладах охорони здоров'я.
8. Опишіть аналогію яку можна навести між інвестуванням у цінні папери та організацією проекту з погляду ризикології.
9. Вкажіть переваги та недоліки уникнення ризиків проектів в закладах охорони здоров'я.
10. Охарактеризуйте основні процеси управління проектними ризиками в системі охорони здоров'я.
11. Розкрийте суть та значення аналізу проектних ризиків в закладах охорони здоров'я.
12. Назвіть методи аналізу та прогнозування проектних ризиків в закладах охорони здоров'я.
13. Вкажіть переваги та недоліки прийняття проектних ризиків в закладах охорони здоров'я.
14. Техніко-технологічна складова як найважливіший чинник інноваційного успіху підприємства
15. Визначення пріоритетів техніко-технологічного розвитку підприємства
16. Система оцінювання техніко-технологічного рівня підприємства
17. Визначення та обґрунтування основних напрямків вдосконалення техніко-технологічної бази підприємства
18. Перспективи реалізації в Україні сучасних прогресивних технологій
19. Форми та методи управління інноваційними проектами
20. Особливості обґрунтування та оцінювання інноваційного проекту
21. Організаційні форми управління інноваційними проектами
22. Методи управління ризиками інноваційних проектів
23. Ефект інноваційної діяльності підприємства: види, особливості визначення
24. Методи оцінювання ефективності інноваційних проектів
25. Особливості оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства
26. Комерційні форми передавання технологій
27. Законодавче забезпечення трансферу технологій в Україні
28. Види та особливості ліцензійних угод

3. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Усне опитування:

1. Визначте що розуміють під невизначеністю та ризиком проекту в закладах охорони здоров'я.
2. Охарактеризуйте сутність управління ризиками проектів в закладах охорони здоров'я.
3. Охарактеризуйте які найбільш поширені види ризиків проектів в закладах охорони

здоров'я існують.

4. Опишіть як класифікуються ризики управління проектами в закладах охорони здоров'я за джерелами виникнення.
5. Опишіть які причини виникнення проектних ризиків в закладах охорони здоров'я.
6. Опишіть яка класифікація ризиків управління проектами в закладах охорони здоров'я залежно від причин їх виникнення.
7. Опишіть послідовність виконання робіт по аналізу ризиків проектів в закладах охорони здоров'я.
8. Опишіть можливість застосування кількісного та якісного аналізу для визначення ризику проекту в закладах охорони здоров'я.
9. Опишіть які методи та методики аналізу ризиків можна застосувати для проектів закладів охорони здоров'я.
10. Опишіть на чому базуються методи мінімізації та нівелювання ризиків проектів в закладах охорони здоров'я.

Тестування:

1) Сферу інноваційної діяльності формують:

- 1) ринок новачків, ринок капіталу, ринок чистої конкуренції нововведень та інноваційна інфраструктура;
- 2) сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності;
- 3) науково-дослідні інститути; фінансово-кредитні установи, зони інтенсивного науково-технічного розвитку;
- 4) науково-дослідницькі, проектні, науково-технічні колективи, підрозділи, лабораторії, окремі новатори, учені.

2). Метою державної інноваційної політики є:

- 1) формування сприятливого соціально-економічного середовища для створення та запровадження інновацій, ініціювання та регулювання інноваційних процесів в державі;
- 2) стимулювання інновацій шляхом стримування конкуренції, застосування фінансових санкцій;
- 3) ініціювання та вплив на відбір і реалізацію продуктових і процесних інновацій;
- 4) сприяння технічному переоснащенню традиційних галузей, згортання нерентабельних виробництв.

3). Стратегія, заснована на придбанні ліцензій чи інших об'єктів інтелектуальної власності у фірм, що їх створили, — це стратегія:

- 1) наступальна;
- 2) захисна;
- 3) імітаційна;
- 4) стратегія «ринкової ніші»;

4). Процес поширення нововведення для використання у нових місцях, сферах чи умовах — це:

- 1) інваріантність нововведення;
- 2) дифузія нововведення;
- 3) система франчайзингу;
- 4) трансфер інновацій.

5). До типів захисту інтелектуальної власності не належать:

- 1) патенти;
- 2) авторське право;
- 3) ноу-хау;
- 4) товарний знак.

6). Державний дослідницький контракт – це:

- 1) документ, який забезпечує економічно вигідні умови для участі наукової, дослідної чи проектної організації у розвитку фундаментальних досліджень, розробленні та освоєнні принципово нових технологій і видів продукції;
- 2) цивільно-правовий документ, що визначає економічні та правові взаємовідносини замовника-уряду і виконавця-колективу (фірми, наукового центру, університету і т. д.);
- 3) це документ, у якому визначено ресурси, виконавців та строки здійснення комплексу заходів, спрямованих на вирішення науково-технічних проблем;
- 4) документ, який засвідчує право суб'єкту господарювання на здійснення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт у визначеній сфері.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна:

- Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.
- Алькема В., Сумець О., Кириченко О. Менеджмент закладу охорони здоров'я: навчальний посібник. К: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»», 2023. 244 с.
- Економіка охорони здоров'я: [Підручник]/За заг. ред. д. мед. н., проф. Парія В.; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Житомир, 2021. 288 с.

Основна

1. Мартинюк О. А. Інноваційні технології в системі управління підприємствами в умовах динамічного середовища: монографія. Миколаїв: ФОП Швець В.М., 2017. – 540 с.
2. Копитко М. І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с.
3. Безгін К. С., Клименко Ю.М. Управління інноваціями: Навчальний посібник. Заг. ред. К.С. Безгіна. Вінниця: ДонНУ, 2017. 207с.
4. Борщ В.І., Рудінська О.В., Кусик Н.Л. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: електронний навчально-методичний посібник. Одеса: Гельветика. 2022
5. Борщ В.І. Управління закладами охорони здоров'я. Херсон : Олді-плюс, 2020. 391 с.
6. Основи менеджменту та маркетингу в медицині: навчальний посібник / В.Г. Шутурмінський, Н.Л. Кусик, О.В. Рудінська. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 176 с.
7. Ахламов А.Г., Кусик Н.Л. Економіка та фінансування охорони здоров'я: навчально-методичний посібник. Одеса: ОРІДУ НАДУ при Президентові України, 2011. 134 с.
8. Кусик Н.Л. Реформування системи фінансування охорони здоров'я в умовах трансформації національної економіки. Трансформаційні процеси в економіці: конкурентоспроможність та інституційна база управління на різних рівнях ієрархії: монографія / за ред. Ніценка В.С. Одеса: Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2016. 507 с.
9. Микитюк П. П. Інноваційна діяльність: навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закладів /П.П. Микитюк, Б. Г. Сенів; Мво освіти і науки України, Тернопільський нац. економічний ун-т. – К. : Центр учбової літератури, 2019. 392 с.

10. Стадник В. В. Йохна М. А. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: навч. Посібник. Хмельницький: ХНУ, 2016. 327 с.
11. Управління економічними процесами та інноваційний розвиток промислових підприємств в умовах динамічних змін зовнішнього середовища: колективна монографія за заг. ред. д.е.н., проф.. Шарко М.В. Херсон: 2017. 264 с.

Додаткова:

12. Мартинюк О.А. Обґрунтування імперативів інноваційних технологій управління як фактору динамічного розвитку підприємства. Причорноморські економічні студії. 2017. Вип 19. С. 68-73.
13. Менеджмент та адміністративне управління: навчальний посібник /О.А. Мартинюк, Н.І. Серебряннікова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 540 с.
14. Мартинюк О.А. Створення соціально-економічного механізму охорони здоров'я як соціального аспекту сталого розвитку держави. Перспективи інвестиційних рішень в бізнесі та управлінні проектами: матер. міжнар.наук.-практич. конф. (15-16.10 2015 р., м. Одеса). Міжнародний гуманітарний університет. Одеса: Фенікс, 2015. 144 с. С. 41-45.
15. Мартинюк О. А. Ключові проблеми сфери охорони здоров'я в Україні. Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції « Глобальне управління: теорія та практика». Афіни: Євро-Середземноморська Академія мистецтв і наук, 2015. 176 с. С. 98-103.
16. Кусик Н.Л., Гузь Д.О., Буслаєва Г.В. Розділ 26. Індустрія охорони здоров'я: міжнародний досвід створення медичних туристичних кластерів / Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Випуск 4 / за ред. Л.О. Волощук, Є.І. Масленнікова. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 524 с.
17. Лехан В.М., Надутий К.О., Шевченко М.В. Інструмент моніторингу модернізації галузі охорони здоров'я на рівні регіону та окремої території із застосуванням комплексної системи індикаторів. Київ, 2014. 61 с.
18. Охорона здоров'я України: стан, проблеми, перспективи: спеціалізоване видання / В.В. Лазоришинець, Н.О. Лісневська, Л.Я. Ковальчук та ін. Київ, 2014. 608 с.
19. Попченко Т.П. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення: аналітична доповідь. Київ: НІСД, 2012. 96 с.
20. Рудінська О.В., Яроміч С.А. Корпоративний менеджмент: навчальний посібник. Київ: КНТ, Ельга-Н, 2008. 416 с.

Електронні інформаційні ресурси

21. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int/ru/index.html.
22. Державний заклад «Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України»: офіційний веб-сайт. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html>.
23. Департаменті управління та контролю якості медичних послуг МОЗ України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/en/struktura>.
24. Медичний світ: професійна газета. URL: www.medsvit.org.
25. Медична інформаційна система: офіційний веб-сайт компанії Мед-експерт. URL: <http://medexpert.ua/ua/medichnij-zaklad/31-medichnij-zaklad-pro-rynku-v-iznoho-medychnoho-turyzmu-v-ukraini>.
26. Медико - правовий портал. URL: <http://103-law.org.ua>.
27. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>.
28. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>.
29. Охорона здоров'я. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/06/zb_zoz_17.xls.

30. Портал нормативних актів України та Всесвітньої медичної асоціації. URL: http://search.ligazakon.ua/search/law/npa/?s=search&idView=LZ_SUITE_NPA&beginPos=1&countBlock=10&kw2=82089

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ **«Управління інноваціями в охороні здоров'я та фармації»**

Мета: опанування здобувачем вищої освіти теоретичних знань і формування елементів професійних компетентностей щодо управління інноваціями в сфері охорони здоров'я та фармації, а також оволодіння інструментарієм, методиками та прийомами розроблення інноваційних стратегій.

ПЛАН:

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо захисту індивідуального завдання.

2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ, НАВИЧОК.

ЗАВДАННЯ.

Завдання 1 .

Для цього необхідно обрати існуючий заклад охорони здоров'я (лікувально-профілактичні заклади: госпіталь, лікарня, медичний центр (різнопрофільний), пренатальний центр зі стаціонаром, пологовий будинок, косметологічна лікарня, онкологічний диспансер; офтальмологічна лікарня; психоневрологічна лікарня; травматологічна лікарня; фізіотерапевтична лікарня; гастроентерологічний диспансер; ендокринологічний диспансер; алергологічна лікарня; амбулаторія, жіноча консультація; поліклініка, станція переливання крові; санаторно-курортні заклади: бальнеологічна лікарня, дитячий оздоровчий центр; оптика, аптека, або інший заклад охорони здоров'я, за власним бажанням).

Визначити тип спеціалізації організації яку обирає.

Розмір закладу (скільки людей працює в організації), її тип (комерційна або не комерційна).

Створити короткий опис головних продуктів (послуг які надає фірма), наприклад, прийом терапевту, або спеціалізованого лікаря, або аналіз крові, або МРТ, або УЗІ органу тобто). Данні занести в таблицю.

Опис продуктів (послуг які надає фірма)

Клієнти	Продукт(послуга)	Цінності	Вигода-користь від послуги	
			Для клієнтів	Для фірми

Завдання 2.

Визначити тип інноваційної поведінки ЗОЗ згідно таблиці 2.

Таблиця 2.

Характеристики закладу ОЗ на основі стратегічного конкурентного інноваційної поведінки

Параметр	Тип конкурентної поведінки			
	Віоленти	Патенти	Експлеренти	Комутанти
	Тип компанії			
	«ЛЬВИ», «СЛОНИ», «БЕГЕМОТИ»	«ЛИСИ»	«ЛАСТІВКИ»	«МИШІ»
1	2	3	4	5
Рівень конкуренції	Високий	Низький	Середній	Середній
Новизна галузі	Нові	Зрілі	Нові	Нові, зрілі
Обслуговуються потреби	Масові, стандартні	Масові, але нестандартні	Інноваційні	Локальні
Профіль виробництва	Масове	Спеціалізоване	Експериментальне	Універсальне дрібне
Розмір компанії	Великі	Великі, середні та дрібні	Середні та дрібні	Дрібні
Стійкість компанії	Висока		Низька	
Витрати на НДДКР	Високі	Середні	Високі	відсутні
Фактори сили у конкурентній боротьбі, переваги	Висока продуктивність	Пристосованість до особливого ринку	Випередження до нововведень	Гнучкість
Динамізм розвитку	Високий	Середній	Високий	Низький
Витрати	Низькі	Середні	Низькі	
Якість продукції	Середнє	Висока	Середнє	
Асортимент	Середній	Вузкий	Відсутнє	Вузкий
Тип НДДКР	Поліпшуючий	Пристосувальний	Проривний	Відсутнє
Збутова мережа	Власна чи контрольована		Відсутнє	
Реклама	Масова	Спеціалізована	Відсутнє	

Порядок ідентифікації ЗОЗ, віднесення її до того чи іншого типу стратегічної конкурентної інноваційної поведінки:

1) складається характеристика організації, її продукції, галузі, ринку:

2) за встановленими характеристиками дана організація описується за допомогою морфологічної матриці ідентифікації на кшталт стратегічної конкурентної інноваційної поведінки (див. табл. 2);

3) проводиться аналіз морфологічного опису та встановлюється відповідність одному або декільком типам стратегічної конкурентної інноваційної поведінки.

Критерії оцінювання індивідуального завдання «Бізнес-план медичного закладу»

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Індивідуальне завдання та презентація виконані самостійно та оригінально, оформлення відповідає вимогам, бізнес-план медичного закладу повністю розроблений за пропонованою структурою; аналіз ґрунтовний та самостійний, здобувач вільно презентує матеріал; зміст презентації не перевантажений слайдами з текстовим матеріалом; здобувач формулює самостійні ґрунтовні судження, які підкріплені фактичними доказами та розрахунками, інформація на слайдах подана переважно схематично із використанням самостійно розроблених схем, малюнків, графіків, містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними. Здобувач бере активну участь в оцінці бізнес-планів конкурентів та здатний критично їх проаналізувати.
Добре «4»	Індивідуальне завдання та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам, бізнес-план медичного закладу розроблений за пропонованою структурою із незначними порушеннями; аналіз самостійний, але містить незначні неточності; здобувач добре пояснює матеріал, формулює самостійні висновки; інформація у презентації подана переважно із використанням самостійно розроблених схем, малюнків, графіків, містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними. Здобувач бере участь в оцінці бізнес-планів конкурентів, але не повністю здатний критично їх проаналізувати.
Задовільно «3»	Індивідуальне завдання та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями, бізнес-план медичного закладу частково розроблений за пропонованою структурою; аналіз лише теоретичний, описовий та містить неточності; здобувач пояснює матеріал не впевнено, формулює лише загальні висновки (або взагалі не може їх сформулювати), інформація у презентації подана з посиланням на джерела, однак вони оформлені із помилками. Здобувач бере пасивну участь в оцінці бізнес-планів конкурентів, не здатний критично їх проаналізувати.
Незадовільно «2»	Індивідуальне завдання не виконано. Не зараховуються індивідуальні завдання та презентації, які виконані не самостійно або запозичені з мережі Інтернет.

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ

НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні практичні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь у практичному занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з розв'язання практичних ситуацій з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 80% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь у практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Основна

1. Мартинюк О. А. Інноваційні технології в системі управління підприємствами в умовах динамічного середовищ: монографія. Миколаїв: ФОП Швець В.М., 2017. – 540 с.
2. Копитко М. І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с.
3. Безгін К. С., Клименко Ю.М. Управління інноваціями: Навчальний посібник. Заг. ред. К.С. Безгіна. Вінниця: ДонНУ, 2017. 207с.
4. Борщ В.І., Рудінська О.В., Кусик Н.Л. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: електронний навчально-методичний посібник. Одеса: Гельветика. 2022
5. Борщ В.І. Управління закладами охорони здоров'я. Херсон : Олди-плюс, 2020. 391 с.
6. Основи менеджменту та маркетингу в медицині: навчальний посібник / В.Г. Шутурмінський, Н.Л. Кусик, О.В. Рудінська. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 176 с.
7. Ахламов А.Г., Кусик Н.Л. Економіка та фінансування охорони здоров'я: навчально-методичний посібник. Одеса: ОРІДУ НАДУ при Президентові України, 2011. 134 с.
8. Кусик Н.Л. Реформування системи фінансування охорони здоров'я в умовах трансформації національної економіки. Трансформаційні процеси в економіці: конкурентоспроможність та інституційна база управління на різних рівнях ієрархії: монографія / за ред. Ніценка В.С. Одеса: Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2016. 507 с.
9. Микитюк П. П. Інноваційна діяльність: навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закладів /П.П. Микитюк, Б. Г. Сенів; Мво освіти і науки України, Тернопільський нац. економічний ун-т. – К. : Центр учбової літератури, 2019. 392 с.
10. Стадник В. В. Йохна М. А. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: навч. Посібник. Хмельницький: ХНУ, 2016. 327 с.
11. Управління економічними процесами та інноваційний розвиток промислових підприємств в умовах динамічних змін зовнішнього середовища: колективна монографія за заг. ред. д.е.н., проф.. Шарко М.В. Херсон: 2017. 264 с.

а. Додаткова:

12. Мартинюк О.А. Обґрунтування імперативів інноваційних технологій управління як фактору динамічного розвитку підприємства. Причорноморські економічні студії. 2017. Вип 19. С. 68-73.
13. Менеджмент та адміністративне управління: навчальний посібник /О.А. Мартинюк, Н.І. Серебряннікова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 540 с.
14. Мартинюк О.А. Створення соціально-економічного механізму охорони здоров'я як соціального аспекту сталого розвитку держави. Перспективи інвестиційних рішень в бізнесі та управлінні проектами: матер. міжнар.наук.-практич. конф. (15-16.10 2015 р., м. Одеса). Міжнародний гуманітарний університет. Одеса: Фенікс, 2015. 144 с. С. 41-45.
15. Мартинюк О. А. Ключові проблеми сфери охорони здоров'я в Україні. Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції « Глобальне управління: теорія та практика». Афіни: Євро-Середземноморська Академія мистецтв і наук, 2015. 176 с. С. 98-103.
16. Мартинюк О.А. Впровадження бізнес-процесів для підвищення конкурентоспроможності медичних закладів. "Східна Європа: економіка, бізнес та управління". 2016. №2. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/index.php/2-2016-ukr>
17. Мартинюк О.А. Курдибанська Н.Ф. Впровадження системи управління якістю в медичних закладах. Причорноморські економічні студії. 2016. - №6. С. 75-79.

18. Кусик Н.Л., Гузь Д.О., Буслаєва Г.В. Розділ 26. Індустрія охорони здоров'я: міжнародний досвід створення медичних туристичних кластерів / Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Випуск 4 / за ред. Л.О. Волощук, Є.І. Масленнікова. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 524 с.
19. Лехан В.М., Надутий К.О., Шевченко М.В. Інструмент моніторингу модернізації галузі охорони здоров'я на рівні регіону та окремої території із застосуванням комплексної системи індикаторів. Київ, 2014. 61 с.
20. Охорона здоров'я України: стан, проблеми, перспективи: спеціалізоване видання / В.В. Лазоришинець, Н.О. Лісневська, Л.Я. Ковальчук та ін. Київ, 2014. 608 с.
21. Попченко Т.П. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення: аналітична доповідь. Київ: НІСД, 2012. 96 с.
22. Рудінська О.В., Яроміч С.А. Корпоративний менеджмент: навчальний посібник. Київ: КНТ, Ельга-Н, 2008. 416 с.

а. Електронні інформаційні ресурси

23. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int/ru/index.html.
24. Державний заклад «Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України»: офіційний веб-сайт. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html>.
25. Департаменті управління та контролю якості медичних послуг МОЗ України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/en/struktura>.
26. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statreports.html>.
27. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int.
28. Лабораторія проблем економіки та управління в охороні здоров'я. URL: www.med122.com.
29. Медичний світ: професійна газета. URL: www.medsvit.org.
30. Медична інформаційна система: офіційний веб-сайт компанії Мед-експерт. URL: <http://medexpert.ua/ua/medichnij-zaklad/31-medichnij-zaklad/pro-rynku-v-iznoho-medychnoho-turyzmu-v-ukraini>.
31. Медико - правовий портал. URL: <http://103-law.org.ua>.
32. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>.
33. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>.
34. Охорона здоров'я. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/06/zb_zoz_17.xls.
35. Портал нормативних актів України та Всесвітньої медичної асоціації. URL: http://search.ligazakon.ua/search/law/npa/?s=search&idView=LZ_SUITE_NPA&beginPos=1&countBlock=10&kw2=82089
36. Український медичний часопис: медичний журнал. URL: www.umj.com.ua.
37. Health Strategy. European Commission: official web-site. URL: <https://ec.europa.eu/health/policies/background/review/strategy>.